

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิก
สหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี

นางสาวพิมพ์ทิพย์ จันทร์ดี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Factors Influence of the Behavior of Member,
the Ban Mour Agriculture Cooperative Ltd.
Saraburi Province**

Miss Phimthip Chandee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives
School of Agricultural Extension and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ   ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
บ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี
ชื่อและนามสกุล   นางสาวพิมพ์ทิพย์ จันทร์ดี
แขนงวิชา   สหกรณ์
สาขาวิชา   ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์กฤษฎา ประศาสน์วุฒิ)

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลากร)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

บ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี

ผู้ศึกษา นางสาวพิมพ์ทิพย์ จันทร์ศิริ ศึกษาศาสตรบัณฑิต 2539002283 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

(สหกรณ์) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไปของการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ (2) พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ (3) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือสมาชิกสหกรณ์ที่กู้ยืมเงินจำนวน 422 ราย และกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 145 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า (1) การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง โดยเงินกู้ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงิน 14,535,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.37 มีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อที่ดินเพื่อการเกษตร ซื้อรถไถนา และซื้อเครื่องจักรกล (2) สมาชิกมีพฤติกรรมการใช้เงินกู้ที่กำหนดตามวัตถุประสงค์การขอกู้ มีสมาชิกสหกรณ์ที่ชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด จำนวน 80 ราย โดยส่วนใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 71.03 และสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด จำนวน 65 ราย ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากประสบภัยธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 55.17 รองลงมาเป็นราคาผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 33.10 (3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์การขอกู้ ประกอบด้วยเงินกู้ระยะสั้นพบว่าเพศ และสภาพความเป็นหนี้ มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินระยะสั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเงินกู้ระยะปานกลางพบว่าเพศ จำนวนบุคลากรในครอบครัว แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายจากค่ารักษาพยาบาล รายจ่ายในการชำระคืนเงินกู้อื่น และสภาพ ความเป็นหนี้ มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินระยะปานกลางอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ พฤติกรรมการใช้เงินกู้ สหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี

Independent study title: Factors Influence of the Behavior of Member,
the Ban Mour Agriculture Cooperative Ltd.
Saraburi Province

Author: Miss Phimthip Chandee; **ID:** 2539002283; **Degree:** Master of Business
Administration (cooperative); **Independent Study advisor:** Songserm Homglin,
Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this study were 1] to study the generality of loan giving of cooperative 2] to study loan spending behavior of cooperative's member 3] the factors which influenced loan spending behavior of the member of Banmour agricultural cooperative Ltd. Saraburi Province

The populations of this study composed of 422 members of cooperative and the samples were 145 members which were selected by simple random sampling technique. Questionnaires were used to collect the data and the data were analyzed to discover percentage, standard deviation, and chi-square.

The results indicated that 1] loan giving to the members has two categories; short-term loan and moderate-term loan. The moderate-term loan (14,535,000 bath = 64.37%) was used to buy land, tractor, and machinery. 2] member's behavior for loan's payback according to the loan objectives punctually, majority of members brought agricultural products to sell in the market accounted for 71.03 percent. were able to return money back to the cooperative which this money came from selling agricultural products. And the others were unable to return money back to the cooperative because the disaster (55.17%) and lower product-price (33.10%). 3] the factors which influenced short-term loan spending behavior of the member were gender and debt status, which there were a statistically significant at .05. Meanwhile the factors which influenced moderate-term loan spending behavior of the member were gender, number of family's member, number of family's labor, plantation land, general payment, health care service expenditure, other debts, and debt status, which were a statistical significance at .05.

Keywords: Behavior of the loan, Ban mour agricultural cooperative limited,
Saraburi Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด จังหวัดสระบุรี สำเร็จเรียบร้อยได้เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น รวมทั้งคณาจารย์แขนงวิชาส่งเสริม การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และรองศาสตราจารย์กฤษฎา ประศาสน์ วุฒิ ที่ได้กรุณาแนะนำให้กำลังใจในการศึกษาตลอดหลักสูตร อีกทั้งยังได้ติดตาม กำกับดูแล และ กระตุ้นเตือนในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ เรียบร้อย และยังได้ช่วยตรวจทานผลการศึกษาค้นคว้าด้วย ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและจะจดจำความปรารถนาดีของท่านไว้ตลอดไป

ขอขอบคุณนางสุรีย์ จิรเจตนา ผู้อำนวยการกลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงาน สหกรณ์จังหวัดสระบุรี นายสุเทพ จิตต์จำเพาะ ประธานกรรมการสหกรณ์ นางพรสุดา จิตต์จำเพาะ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ที่ให้ข้อมูลและช่วยดำเนินการนัดกลุ่มสมาชิกในการตอบ แบบสอบถาม และ ส่งแบบสอบถามคืนให้กับผู้ศึกษา

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.กฤษกร เกียรติ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติที่ให้ความช่วยเหลือด้าน การใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป และสอนวิธีการทดสอบค่าทางสถิติ รวมทั้งรุ่นพี่โดยเฉพาะนายจอม ชัย รอดทัตทาน และเพื่อนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษา และผู้ ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุนทุนการศึกษาให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้ ผู้ศึกษาในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด ในครั้งนี้จนสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด และขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

พิมส์ทิพย์ จันทร์ดี

พฤษภาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตและวิธีการศึกษา	2
กรอบความคิดการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ข้อจำกัดของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และสหกรณ์การเกษตร	7
บริบทของสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด	12
แนวคิดการบริหารจัดการสินเชื่อ	14
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
สภาพทั่วไปของการให้เงินกู้ของสหกรณ์	37
ลักษณะส่วนบุคคล	38
พฤติกรรมการให้เงินกู้	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์.....	53
ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้.....	57
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการศึกษา.....	58
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	67
ประวัติผู้ศึกษา.....	73

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ปี 2554 และ 2553.....	12
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล โดยจำแนกลักษณะหนี้ดีกับหนี้เสีย.....	38
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของภาระหนี้สินต่อสหกรณ์ โดยจำแนกลักษณะหนี้ดีกับหนี้เสีย.....	48
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้เงินกู้ โดยจำแนกลักษณะหนี้ดีกับหนี้เสีย..	50
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของแหล่งเงินที่นำมาชำระสหกรณ์.....	52
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด.....	53
ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์เงินกู้ระยะ.....	54
ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์เงินกู้ระยะปานกลาง.....	56

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	4
ภาพที่ 2.1 สำนักงานสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด	14
ภาพที่ 2.2 กระบวนการเกิดสินเชื่อ.....	15
ภาพที่ 2.3 บทบาทสินเชื่อต่อสถาบันการเงิน.....	16
ภาพที่ 2.4 แบบจำลองที่แสดงถึงการเกิดพฤติกรรมผู้บริโภค.....	27

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ : 2546:10)

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบเอกชนประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ได้มีการเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในท้องที่อำเภอบ้านหมอ เมื่อปี พ.ศ. 2479 เป็นสหกรณ์ประเภทหาทุน ได้รับการจดทะเบียนครั้งแรกจำนวน 8 สหกรณ์มีสมาชิกเมื่อแรกตั้งจำนวน 158 คน การดำเนินงานของสหกรณ์ตั้งแต่แรกจนถึงปี พ.ศ. 2515 เป็นเวลา 37 ปี สหกรณ์มีสมาชิกเพียง 223 คน มีทุนดำเนินงาน 956,883.80 บาท เงินสำรองและทุนอื่น ๆ 252,081.85 บาท (<http://www.coopthai.com/banmoh/pravat.html> ค้นคืนวันที่ 20 มีนาคม 2555)

เมื่อมีการใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ซึ่งกำหนดให้สหกรณ์ชนิดเดียวกันตั้งแต่ 2 สหกรณ์ขึ้นไปควบเข้ากันได้ สหกรณ์หาทุนในอำเภอบ้านหมอจำนวน 8 สหกรณ์ได้ดำเนินการควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียว ใช้ชื่อว่าสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ ไม่จำกัด ได้รับการจดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2515 และต่อมาได้เปลี่ยนชนิดเป็นสหกรณ์จำกัด เริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจรับเงินฝากจากสมาชิกเพื่อส่งเสริมการออมเงินด้วย ธุรกิจการให้เงินกู้ถือว่าเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพทางการเกษตรและใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เพื่อสนองความต้องการของ

สมาชิกเป็นหลัก มิได้มีเป้าหมายในการมุ่งกำไรสูงสุดเช่นสถาบันการเงินอื่น ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน หรือธนาคารพาณิชย์ ในปี 2554 สหกรณ์ให้สินเชื่อกับสมาชิกซึ่งมีหนี้ค้างชำระจำนวน 35,321,870.82 บาท เป็นหนี้ค้างชำระที่ผิคนัดจำนวน 9,712,610.34 บาท ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การประสบภัยธรรมชาติจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร การใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น

สหกรณ์การเกษตรให้สินเชื่อแก่สมาชิกโดย มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการให้สินเชื่อของสหกรณ์ ได้แก่ เป็นทุนเพื่อประกอบอาชีพ จัดซื้อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร ปรับปรุงที่นา ซื่อที่ดินเพื่อทำการเกษตร ชำระหนี้สินเดิม เป็นต้น ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อให้ความเป็นอยู่ของสมาชิกและครอบครัวดีขึ้น แต่จากข้อมูลของสหกรณ์การเกษตรทั่วไปแล้วความเป็นอยู่ของสมาชิกยังไม่ดีขึ้น ทั้ง ๆ ที่ สหกรณ์ได้ให้สินเชื่อแก่สมาชิกตามความต้องการ เหตุหนึ่งอาจจะเกิดจากพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกเหล่านั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินจากสหกรณ์จึงทำให้ผู้ศึกษาในฐานะเป็นพนักงานราชการสังกัดอยู่กรมส่งเสริมสหกรณ์สนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ว่าในการใช้ประโยชน์จากการกู้เงินของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกมีพฤติกรรมการใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ ความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกจะดีขึ้น หรือมีหนี้ที่ผิคนัดการชำระน้อยลง

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการใช้เงินกู้ของสหกรณ์
- 2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

3. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาข้อมูลสมาชิกที่กู้เงินสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ในปี 2553–2554 โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิก ทั้งสมาชิกที่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญา และสมาชิกที่ผิดนัดการชำระหนี้

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านภาระหนี้สิน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ได้แก่ เงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะปานกลาง

3.4 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ที่กู้เงินจากสหกรณ์ช่วงปีบัญชี 2553–2554 จากการสุ่มตัวอย่างโดยจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สมาชิกที่ใช้บริการกู้เงินแล้วสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามปกติ

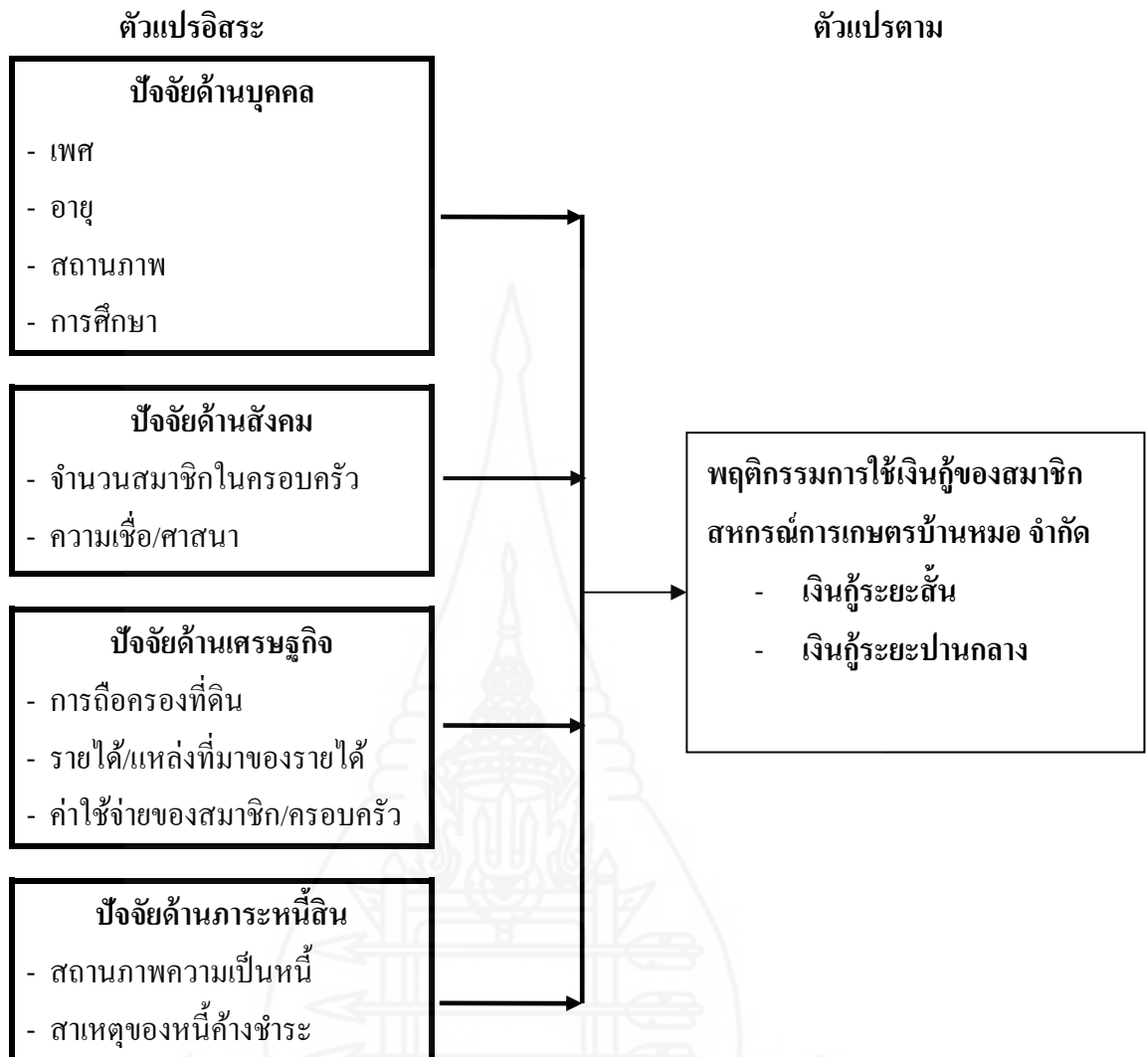
กลุ่มที่ 2 สมาชิกที่ใช้บริการกู้เงินแล้วไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามปกติ

3.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาระหว่างเดือนธันวาคม 2554 ถึงเดือนพฤษภาคม 2555

4. กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านภาระหนี้สิน และด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ เพื่อหาข้อเท็จจริงของปัจจัยที่ทำให้สมาชิกใช้เงินกู้ไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สมาชิก หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด ผู้ที่กู้เงินจากสหกรณ์ ทั้งที่ยังมีหนี้เงินกู้ค้างเหลือและไม่มีหนี้อยู่กับสหกรณ์

5.2 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด

5.3 เงินกู้ หมายถึง การให้เงินกู้ที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมทั้งในรูปเงินสดและวัสดุ การเกษตร ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์

5.4 พฤติกรรมการใช้เงินกู้ หมายถึง การนำเงินกู้ที่ได้รับจากสหกรณ์ไปใช้ตาม วัตถุประสงค์เงินกู้ระยะสั้น และวัตถุประสงค์เงินกู้ระยะปานกลาง

5.5 **หนี้ชำระได้ตามกำหนด** หมายถึง หนี้เงินกู้ของสมาชิกที่สามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดการชำระคืนไว้ในหนังสือกู้เงิน ในที่นี้คือ หนี้ดี

5.6 **หนี้ผิดชำระ** หมายถึง หนี้เงินกู้ของสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้แก่สหกรณ์ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดการชำระคืนไว้ในหนังสือกู้เงิน ในที่นี้คือ หนี้เสีย

5.7 **ปีบัญชี** หมายถึง ปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม ของปีนั้น ๆ

5.8 **ปัจจัยส่วนบุคคล** หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา

5.9 **ปัจจัยด้านสังคม** หมายถึง ข้อมูลด้านสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และความเชื่อ/ศาสนา

5.10 **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ได้แก่ การถือครองที่ดิน รายได้/แหล่งที่มาของรายได้ และค่าใช้จ่ายของสมาชิก/ครอบครัว

5.11 **ปัจจัยด้านภาระหนี้สิน** หมายถึง ข้อมูลด้านภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ได้แก่ วัตถุประสงค์การกู้เงิน สถานภาพการเป็นหนี้ และสาเหตุของหนี้ค้างชำระ

6. ข้อจำกัดของการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจไม่ได้รับความร่วมมือในเรื่องการตอบ และส่งคืนแบบสอบถาม หรืออาจได้ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเกรงว่าจะไม่ได้รับเงินกู้จากสหกรณ์อีก หรืออาจถูกสหกรณ์เรียกเก็บหนี้คืนทันที

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการสหกรณ์ สามารถนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และวางแผนการดำเนินงานธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์

7.2 สหกรณ์สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ และนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์อื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

7.3 สำนักงานสภรณ์จังหวัดสระบุรี สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการแนะนำ
ส่งเสริมสภรณ์เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด จังหวัดสระบุรี ในครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และสหกรณ์การเกษตร
2. บริบทของสหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด
3. แนวคิดการบริหารจัดการสินเชื่อ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และสหกรณ์การเกษตร

1.1 ความหมายของสหกรณ์ (Meaning of Cooperative)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2550 : 10 – 15) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “สหกรณ์” และเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1.1 ความหมายของ “สหกรณ์” (Cooperatives) สหกรณ์ คือ องค์กรของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

1.1.2 ความหมายของ “คุณค่าของสหกรณ์” (Cooperative Values) สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

1.1.3 ความหมายของ “อุดมการณ์สหกรณ์” (Cooperative Ideology) อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

1.1.4 ความหมายของ “หลักการสหกรณ์” (Cooperative Principles) หลักการสหกรณ์ คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

1) พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า “บุคคล” หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ข่มขู่จากผู้อื่น

2) อย่างไรก็ดี การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหา ความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3) สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบจำนวนมากก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้ แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบบีสิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจและสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทาง หรือองค์กรต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

1) หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตน คือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุน หรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ มิใช่มาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

2) ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำไปแบ่งปันกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเอง ถือว่า

เป็นทุนทางสังคม นอกนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

1) สมาชิก กรรมการ และพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเองและปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือทำสัญญาใด ๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

2) การได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตยรวมทั้งสร้างไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศ

1) หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาทและความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริงทั้งๆ ที่ได้ริเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสหภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้ว ส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์ โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุด โดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็น และเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมายดังนี้

(1) การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึกและตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก หรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

(2) การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์มีความรู้ ความสามารถและทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

(3) ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเยาวชนและผู้นำด้านความคิดเห็น เช่น ผู้นำชุมชน นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

1) แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้งในแนวนอนสหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกัน หรือไม่สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับ เพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ และสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริมแนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัย และการพัฒนา ฯลฯ

3) วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนวยความสะดวกทางเศรษฐกิจและสังคมแก่สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และทำให้ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง เพราะฉะนั้น สหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์ชั้นสูงต้องเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ “ระบบรวม” หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

1) สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้นๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาส ความสามารถ และอนาคตของคนรุ่นหลัง

2) เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

1.1.5 ความหมายของ “วิธีการสหกรณ์” (Cooperative Practices) วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี

1.1.6 ประเภทของสหกรณ์ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนไว้ 7 ประเภท คือ

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์ประมง
3. สหกรณ์นิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์ออมทรัพย์
7. สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

ทั้งนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 63 ก วันที่ 4 สิงหาคม 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2548 เป็นต้นไป

1.2 สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Cooperative)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2550 : 58) ได้กล่าวถึง สหกรณ์การเกษตรดังนี้

สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์สำหรับผู้มีอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน ฯลฯ สหกรณ์การเกษตรนี้ได้วิวัฒนาการมาจากสหกรณ์หาทุนเดิมร่วมกับสหกรณ์ประเภทต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกษตรในท้องถิ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น สหกรณ์ขายข้าว สหกรณ์บำรุงที่ดิน และอื่นๆ มาเป็นสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์หลายอย่างครอบคลุมครบวงจรการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก โดยดำเนินธุรกิจในลักษณะของการบริการ ดังนี้

ธุรกิจสินเชื่อ จัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ ด้วยการระดมทุนจากสมาชิกทั้งในรูปแบบของการฝากเงิน และการถือหุ้นเพิ่ม หาแหล่งเงินกู้ภายนอกเพิ่มเติมเพื่อนำมาดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก

ธุรกิจการซื้อ จัดหาปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ย พันธุ์พืช ยาปราบศัตรูพืช เครื่องมือการเกษตร เพื่อเพิ่มผลิตผลของสมาชิก รวมทั้งเครื่องอุปโภคที่จำเป็นในการดำรงชีวิตมาบริการแก่สมาชิกด้วย

ธุรกิจการขาย จัดการรวบรวมผลิตผลของสมาชิกมาจัดการจำหน่าย หรือแปรรูปออกจำหน่าย โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้สมาชิกขายผลิตผลได้ในราคาดี การที่จะช่วยให้ผู้ผลิตสามารถจำหน่ายผลิตผลได้ในราคาสูง การดำเนินการในขั้นตอนของการผลิตจนถึงการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จ จะต้องอยู่ในกลุ่มผู้ผลิตเท่านั้น จึงจะสามารถกำหนดราคาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ผลิตได้

สหกรณ์การเกษตรเป็นจำนวนมาก มีโรงสีแปรรูปข้าวเปลือกของตนเอง มีโรงงานผสมอาหารสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมสด และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ รวมทั้งมีนาง ไชโยยานพาหนะ และอุปกรณ์ในการรวบรวมผลิตผลของสมาชิก

ธุรกิจการให้บริการส่งเสริมการเกษตร จัดการจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมาให้บริการแก่สมาชิก เช่น การให้บริการรถไถ รถเกี่ยวข้าว การให้บริการสูบน้ำเพื่อการเกษตร เป็นต้น โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้สมาชิกลดต้นทุนการผลิต

นอกจากธุรกิจที่สำคัญ 4 ประการดังกล่าวแล้ว สหกรณ์การเกษตรยังจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างฐานะของสมาชิกและครอบครัวรวมทั้งชุมชนด้วย ได้แก่ กิจกรรมสวัสดิการสงเคราะห์ ทั้งในเรื่องของภัยธรรมชาติ ฌาปนกิจ กิจกรรมกลุ่มสตรีสหกรณ์และเยาวชนสหกรณ์

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร

1. ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่สมาชิก โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม
2. จัดหาวัสดุการเกษตร และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม
3. จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผล และผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
4. รับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์
5. จัดบริการและบำรุงที่ดิน
6. ส่งเสริมความรู้ทางเกษตรแผนใหม่
7. ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

2. บริบทของสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2515 ประเภทสหกรณ์การเกษตร มีสมาชิก 223 คน มีทุนดำเนินงาน 956,883.80 บาท เงินสำรองและทุนอื่นๆ 252,081.85 บาท ทุนเรือนหุ้น 41,000 บาท เริ่มดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 เป็นต้นมา ผลการดำเนินงานประจำปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2554 เปรียบเทียบกับปี 2553 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ปี 2554 และ 2553

ที่	รายการ		ปีทางบัญชีสิ้นสุด	ปีทางบัญชีสิ้นสุด	+ เพิ่มขึ้น
			31 มีนาคม 2554	31 มีนาคม 2553	- ลดลง
1.	จำนวนสมาชิก	(คน)	976	989	- 13
2.	จำนวนกลุ่มสมาชิก	(กลุ่ม)	21	21	-
3.	ทุนเรือนหุ้น	(บาท)	14,680,380.00	14,544,800.00	+ 135,580.00
4.	ทุนสำรอง	(บาท)	15,822,454.53	15,793,192.34	+ 29,262.19
5.	ทุนสะสมตามข้อบังคับ	(บาท)	5,987,960.43	6,236,807.50	- 248,847.07
6.	ทุนดำเนินงาน	(บาท)	73,918,601.06	72,597,836.43	+ 1,320,764.63
7.	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น	(บาท)	8,047,000.00	6,755,000.00	+ 1,292,000.00
8.	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง	(บาท)	14,535,000.00	8,305,000.00	+ 6,230,000.00
9.	ครุภัณฑ์ที่ดินและอุปกรณ์	(บาท)	5,810,789.55	5,980,832.81	- 170,043.26
10.	หนี้สิน	(บาท)	35,238,463.91	35,689,914.75	- 451,450.84
11.	เงินรับฝาก	(บาท)	29,925,407.12	30,413,001.45	- 487,594.33
12.	กำไรสุทธิประจำปี	(บาท)	2,134,742.19	292,621.84	+ 1,842,120.35

ภาพที่ 2.1 สำนักงานสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด

ที่มา: ภาพถ่ายสำนักงานสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด: 2555

3. แนวคิดการบริหารจัดการสินเชื่อ

ข้อมูลสืบค้นจาก <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/สินเชื่อ> ค้นคืนเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2555 ได้อธิบายว่า

3.1 ธุรกิจสินเชื่อ

ความหมายของสินเชื่อ เป็นความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายในการที่จะให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาการชำระคืนในอนาคต สินเชื่อจะให้ความสำคัญและคำนึงถึงในเรื่องของสภาพคล่องเป็นอย่างมาก

สภาพคล่อง หมายถึงสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว มีเงินหมุนเวียนในกิจการอย่างไม่ขาดมือ เพียงพอที่จะจับจ่ายใช้สอยประจำวัน และมีเงินพอที่จะจ่ายให้กับเจ้าหนี้ทันทีทันใด

สาระสำคัญของสินเชื่อ ความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาการชำระคืนในอนาคต ซึ่งอาจกล่าวถึงสินเชื่อในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้คือ

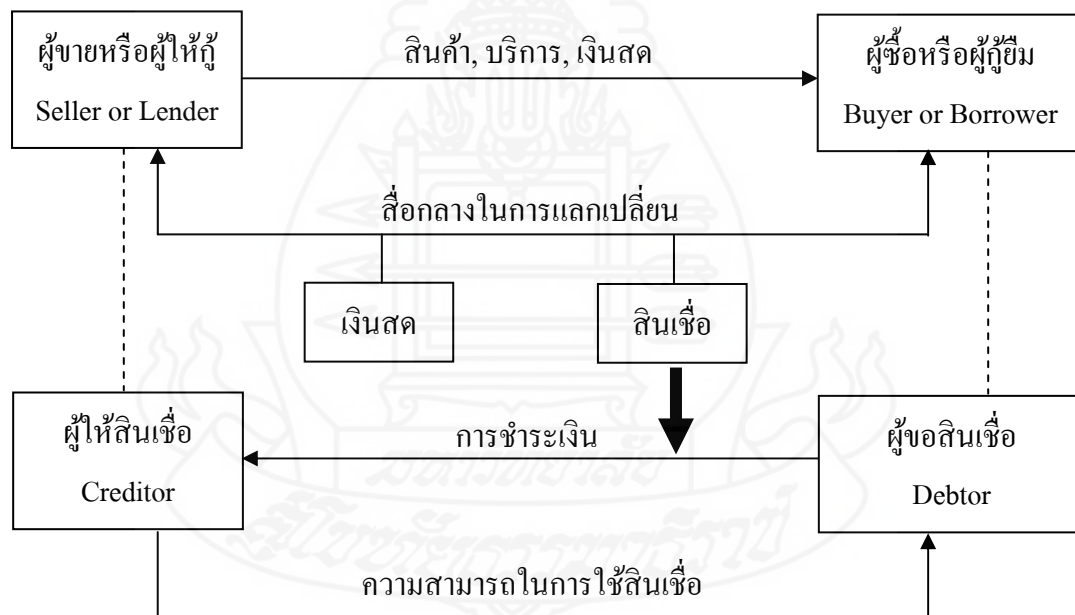
ทางด้านการค้า : สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือที่ผู้ขายมีต่อผู้ซื้อ และยอมมอบสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ซื้อไปก่อน โดยยังไม่ต้องชำระเป็นเงินสด แต่มีสัญญาการชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการนั้นในวันข้างหน้าตามการตกลงกัน ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งก่อให้เกิดภาวะความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามมา

ทางด้านผู้บริโภค : สินเชื่อ หมายถึง ความสามารถที่จะได้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดย ตกลงว่าจะนำเงินมาชำระค่าสินค้าหรือบริการในภายหลัง

ทางด้านสถาบันการเงิน : สินเชื่อ หมายถึง บริการชนิดหนึ่งของสถาบันการเงินที่ก่อให้เกิดรายได้หลักแก่สถาบันการเงิน คือ ดอกเบี้ยรับจากการให้สินเชื่อและค่าธรรมเนียมต่างๆ

กระบวนการทางด้านสินเชื่อ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. Credit Transaction การเกิดรายการสินเชื่อ
2. Credit Standing สถานะทางสินเชื่อ
3. Credit Instruments การใช้เครื่องมือประกอบการด้านสินเชื่อ

ภาพที่ 2.2 กระบวนการเกิดสินเชื่อ (Credit Transaction)

ที่มา: <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php> ค้นคืนวันที่ 20 มีนาคม 2555

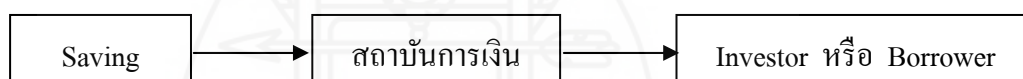
กระบวนการเกิดสินเชื่อเริ่มต้นเมื่อผู้ขาย (ผู้ให้สินเชื่อ) จัดหาสินค้า, บริการ, เงินทุนให้กับผู้ซื้อ (ผู้ขอสินเชื่อ) และผู้ซื้อ (ผู้ขอสินเชื่อ) จะต้องจัดหาสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium

of exchange) เพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้า หรือบริการที่ได้รับจากผู้ขาย (ผู้ให้สินเชื่อ) ซึ่งอาจเสนอเงินสด (Money) หรือสินเชื่อ (Credit) ก็ได้ ซึ่งถ้าหากสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด กระบวนการซื้อขายสินค้าหรือบริการก็จะเกิดขึ้นได้อย่างสะดวกรวดเร็ว แต่ถ้าใช้สินเชื่อในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ ผู้ซื้อ (ผู้ขอสินเชื่อ) ก็ต้องสัญญาว่าจะชำระค่าสินค้าหรือบริการดังกล่าว ในอนาคตข้างหน้าตามแต่จะ ตกลงกัน ซึ่งการเกิดสินเชื่อขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ขาย (ผู้ให้สินเชื่อ) ว่าข้อตกลงตามสัญญาของผู้ซื้อ (ผู้ขอสินเชื่อ) มีมูลค่าเป็นตัวเงินและยอมรับให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนได้

เมื่อเกิดสินเชื่อขึ้นแล้ว จะมีผู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่าย คือ ผู้ขายที่อาจจะเรียกได้ว่า ผู้ให้สินเชื่อ (Creditor) และผู้ซื้อ ที่อาจเรียกได้ว่า ผู้ขอสินเชื่อ (Debtor) เมื่อผู้ขอสินเชื่อ ได้รับสินเชื่อที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ให้สินเชื่อเรียบร้อยแล้ว ผู้ขอสินเชื่อก็ต้องแสดงความสามารถในการจ่ายชำระคืนให้กับผู้ให้สินเชื่อในอนาคตตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งความสามารถในการชำระหนี้จะขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ และความตั้งใจที่จะชำระหนี้ให้กับผู้ให้สินเชื่อ

บทบาทของสินเชื่อต่อสถาบันการเงิน : สินเชื่อมีหน้าที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1) Intermediation Function เป็นแหล่งกลางในการระดมเงินฝากจากผู้ที่มีเงินเหลือไปให้กับผู้ที่มีความต้องการใช้เงิน

ภาพที่ 2.3 บทบาทสินเชื่อต่อสถาบันการเงิน

ที่มา: <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php> ค้นคืนวันที่ 20 มีนาคม 2555

2) Risk Minimization Function เป็นการลดความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินคืนอันอาจจะเกิดขึ้นได้ โดยผ่านกระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ

3) Provide Liquidity Function เป็นการจัดหาตลาดหรือสภาพคล่องให้กับธุรกิจในการผลิตสินค้าเป็นจำนวนมาก หรือกรณีที่มีเงินทุนไม่เพียงพอ

ประเภทของสินเชื่อและแหล่งที่มา

การจำแนกประเภทสินเชื่อจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้ คือ

1) วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ

- สินเชื่อเพื่อการเกษตร, สินเชื่อเพื่อการบริการ, สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

2) ระยะเวลาของการชำระคืน

- ระยะสั้น (Short Tem) ระยะเวลาในการผ่อนชำระจะน้อยกว่า 1 ปี
- ระยะกลาง (Intermediate Tem) ระยะเวลาการผ่อนชำระจะอยู่ในช่วง 1,3 หรือ 5 ปี
- ระยะยาว (Long Tem) ระยะเวลาในการผ่อนชำระมากกว่า 5 ปี

3) การมีหลักประกัน

- สินเชื่อที่มีหลักประกัน เป็นสินเชื่อที่มีการนำทรัพย์สินมาจำนองและ/หรือนำมาเป็นหลักประกันรวมทั้ง การนำบุคคลมาค้ำประกัน โดยที่ถ้าไม่สามารถชำระเงินคืนได้แล้ว เจ้าหนี้สามารถเรียกร้องสิทธิจากหลักประกันมาชำระหนี้คืนได้

- สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน มักเป็นสินเชื่อให้กับผู้ที่มีฐานะการเงินดี, ผลประกอบการดี และมีประวัติการติดต่อกับเจ้าหนี้มาเป็นเวลานาน

สินเชื่อสามารถจำแนกได้เป็นหลายประเภท หลายลักษณะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ แต่อาจจะสรุปออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ตามลักษณะของผู้ใช้สินเชื่อ
2. ตามลักษณะรูปแบบการให้บริการ
3. ตามลักษณะการชำระคืน
4. ตามลักษณะของแหล่งที่มาสินเชื่อ
5. ตามระยะเวลาในการให้สินเชื่อ
6. ตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้
7. ตามหลักประกัน

1. จำแนกตามลักษณะของผู้ใช้สินเชื่อ

ก. **สินเชื่อภาครัฐบาล** คือ การที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลตลอดจนรัฐวิสาหกิจกู้ยืมเงินหรือซื้อสินค้า หรือบริการเป็นเงินเชื่อ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานเพื่อ สาธารณประโยชน์ตามข้อตกลง เช่น งบประมาณแผ่นดิน ฯลฯ ซึ่งการเกิดสินเชื่อภาครัฐบาลจะเกิดได้จากหลายสาเหตุดังนี้ คือ

1. งบประมาณขาดดุล
2. เป็นการส่งเสริมการลงทุน
3. เป็นการขาดดุลการชำระเงิน
4. ภาวะสงคราม

สินเชื่อภาครัฐบาลควรคำนึงถึง

1. ข้อจำกัดในการให้สินเชื่อ

2. แหล่งที่มา

2.1 ภายในประเทศ

- ตัวเงินคลัง ระยะเวลา 3 – 6 เดือน
- พันธบัตร ระยะเวลามากกว่า 10 ปี
- ธนาคารแห่งประเทศไทย

2.2 ต่างประเทศ

- ธนาคารโลก
- องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ กองทุนฟื้นฟูระหว่าง

ประเทศ ฯลฯ

ข. สินเชื่อภาคเอกชน คือ การกู้ยืมเงินหรือซื้อขายสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ โดยบุคคลธรรมดา นิติบุคคล ธุรกิจเอกชน เพื่อนำไปใช้จ่ายส่วนตัว หรือเพียงแสวงหากำไร สามารถแบ่งได้เป็น สินเชื่อเพื่อธุรกิจ และสินเชื่อเพื่อการบริโภค

2. จำแนกตามลักษณะรูปแบบการให้บริการ มี 2 ชนิด คือ

ก. สินเชื่อเกี่ยวกับสินค้าและบริการ การซื้อสินค้าหรือบริการโดยมิได้มีการชำระเป็นเงินสดในทันทีที่ได้ รับสินค้าหรือบริการ เป็นลักษณะของการนำสินค้าหรือได้รับบริการไปก่อน โดยยังมีได้ชำระเงิน แต่จะมีการกำหนดระยะเวลาในการชำระคืนแน่นอนตามข้อตกลงระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกัน

ข. สินเชื่อเงินสด การกู้ยืมเงินสดเพื่อนำไปใช้จ่ายตามความต้องการของผู้กู้ยืม เป็นลักษณะที่ผู้กู้ยืมจะได้รับเงินสดออกไปจากผู้ให้กู้ยืมตามวัตถุประสงค์ ที่ตกลงกันไว้ เช่น เพื่อการลงทุน เพื่อการซื้อทรัพย์สินถาวร เป็นต้น

3. จำแนกตามลักษณะของการชำระคืน มี 2 ชนิด คือ

- ก. Single payment Credit สินเชื่อชำระครั้งเดียว
- ข. Installment Credit สินเชื่อผ่อนส่ง

4. จำแนกตามลักษณะของแหล่งที่มาสินเชื่อ

- ก. เอกชน
- ข. สถาบันการเงิน
- ค. หน่วยงานธุรกิจ
- ง. องค์การที่ไม่หวังผลกำไร เช่น สหกรณ์ สมาคม มูลนิธิ เป็นต้น

5. จำแนกตามระยะเวลาการให้สินเชื่อ มี 3 ชนิด คือ

- ก. สินเชื่อระยะยาว (สินเชื่อเพื่อการลงทุน) ระยะเวลามากกว่า 5 ปี

ข. สินเชื่อระยะปานกลาง ระยะเวลาตั้งแต่ 1 – 5 ปี

ค. สินเชื่อระยะสั้น ระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี

6. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ มี 2 ชนิด คือ

ก. **สินเชื่อเพื่อการบริโภค** สินเชื่อที่ผู้บริโภคใช้ในการซื้อสินค้าและบริการ รวมถึงการกู้ยืมเงินสดเพื่อนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์

เป็นสินเชื่อที่ผู้บริโภคเป็นผู้ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จะนำไปบริโภค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ก่อให้เกิดความสะดวกสบาย
2. เป็นการปรับปรุงวิถีการดำรงชีวิต
3. เนื่องจากความจำเป็นบังคับ

ข. **สินเชื่อเพื่อการผลิต หรือสินเชื่อเพื่อธุรกิจ** สินเชื่อที่ให้เพื่อนำไปใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องใช้ โดยมีวัตถุประสงค์นำไปผลิตสินค้าหรือบริการ

สินเชื่อที่หน่วยงานธุรกิจเป็นผู้ใช้ เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน เช่น สินเชื่อเพื่อการเคหะ สินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อเพื่อธุรกิจ SME's เป็นต้น

7. จำแนกตามหลักประกัน มี 2 ชนิด คือ

ก. **Secured Credit** สินเชื่อที่มีหลักประกัน อาจจะเป็นการจำนำสังหาริมทรัพย์ หรือการจำนองอสังหาริมทรัพย์ก็ได้

ข. **Unsecured Credit** สินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน โดยอาศัยการพิจารณาจากความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้ โดยมีพื้นฐานจากการติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

3.2 บทบาทและขอบเขตของการบริหารสินเชื่อ

คาร์ณี พุทธวิบูลย์ (2543 : 22) ได้อธิบายหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้สินเชื่อไว้ว่า ในการพิจารณาให้สินเชื่อนั้น จะต้องมีการวิเคราะห์สินเชื่อ ซึ่งแต่ละธุรกิจหรือแต่ละสถาบันย่อมมีหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติแตกต่างกันออกไปแต่ละเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์หลักที่เหมือนกันคือ ต้องการให้ผู้ที่ยืมสินเชื่อไปแล้ว สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน ส่งผลให้มีรายได้เพียงพอที่ชำระทั้งต้นเงิน และทั้งดอกเบี้ย การจะให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใด จะต้องพิจารณาลูกค้ารายนั้นว่าควรแก่การให้สินเชื่อหรือไม่ โดยการสืบสวนข้อมูลสินเชื่อ และ จะต้องมีการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการพิจารณา หลักการที่ใช้ คือ C's Policy เพื่อพิจารณาความมั่นคงหรือความเสี่ยง หากมีการปล่อยสินเชื่อให้แก่บุคคลที่ยืมสินเชื่อ หลักเกณฑ์นี้จะพิจารณาลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้ยืมสินเชื่อเป็นหลัก ซึ่งรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) หมายถึง อุปนิสัยใจคอ และ พฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่าจะมีความเต็มใจชำระหนี้มากน้อยเพียงใด โดยอาจพิจารณาได้เพียง 2 ประเภทคือ

1.1) คุณสมบัติ และประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับ ครอบครัว อายุ นิติภาวะ การค้า สังคม ความซื่อสัตย์ ชื่อเสียงส่วนตัว เป็นต้น

1.2) คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ ความคิดความอ่าน ความรับผิดชอบด้านนิติกรรม เป็นต้น

2) ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) หมายถึง สมรรถภาพในการหา รายได้ เพื่อนำมาชำระหนี้ ถ้าเป็นการขอสินเชื่อส่วนบุคคลก็จะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เป็นหลัก แต่ถ้านิติบุคคลจะใช้การพิจารณาจากงบการเงิน แผนการบริหาร แผนการชำระเงินคืน โครงการ และวัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้ของผู้ขอสินเชื่อ เป็นต้น

3) เงินทุน (Capital) หมายถึง ส่วนของสินทรัพย์ที่มีเหนือหนี้สิน เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัย ในกรณีที่มีคุณสมบัติ และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ไม่ดิดันัก โดยคู่อัตราส่วนกำไร/ทุน และอัตราส่วนหนี้สิน/ทุน อย่างไรก็ตามมีข้อระวังว่า ส่วนของเจ้าของซึ่งรวมทั้งสินทรัพย์ที่มีตัวตน และไม่มีตัวตนจะมีค่าเท่าไร แยกเป็นสัดส่วนได้หรือไม่ ในกรณีที่ต้องมีการชำระบัญชี

4) หลักประกัน (Collateral) หมายถึง การค้ำประกันการกู้เงินโดยมีหลักทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคาร โรงเรือน สิทธิการเช่า พันธบัตร ฯลฯ

5) สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition) หมายถึง สถานการณ์โดยทั่วไปภายใต้ การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งเทคโนโลยี สังคม กฎหมาย การเมือง ภาษี การตลาด และเทคนิคการผลิต ฯลฯ

6) ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country) หมายถึง ในกรณีที่มีการค้าระหว่าง ประเทศ ควรพิจารณาภาวะทางการเมือง ภาษี เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศที่ติดต่อกันด้วย เพราะแนวความคิด และความรับผิดชอบอาจแตกต่างกัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเอกสาร และการปฏิบัติ ทางการค้าจะแตกต่างกันด้วย

คาร์นิ พุทธพิบูลย์ (2535: 23) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์สินเชื่อว่า ในการวิเคราะห์สินเชื่อจะต้องมีการวิเคราะห์ในรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล หรือนิติบุคคล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อ ทั้ง บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล โดยใช้ C's Policy เป็นแนวทาง วิธีวิเคราะห์จะพิจารณาส่วนประกอบ

เป็นสำคัญของแต่ละ C และอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และการคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตด้วย

2) การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ เน้นหนักการวิเคราะห์งบการเงิน โดยเริ่ม ตั้งแต่การจัด และปรับปรุงรายการเพื่อการวิเคราะห์ เครื่องมือ และเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์

3) การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นการวิเคราะห์รายการในงบดุล และงบกำไรขาดทุน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของผู้ขอสินเชื่อ

4) การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการนำเอารายการในงบการเงินที่สะท้อนให้เป็นสภาพคล่อง และความสามารถในการทำกำไรมาพิจารณาร่วมกันในรูปแบบของอัตราส่วน

5) การวิเคราะห์เชิงปริมาณของกิจการขนาดเล็ก จะไม่มีงบการเงินอย่าง ละเอียด ให้วิเคราะห์ ดังนั้น ผู้วิเคราะห์จะต้องใช้รายการทางการเงินที่มีอยู่มาตรวจสอบความสามารถ ในการชำระหนี้ นอกจากนี้ ในเรื่องนี้จะศึกษาถึงการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นที่ประกอบงบการเงินด้วย

นอกจากการวิเคราะห์สินเชื่ออย่างเหมาะสมแล้ว สถาบันการเงินจะต้องมีระบบข้อมูลด้านสินเชื่อที่สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอสำหรับลูกหนี้แต่ละรายเพื่อเก็บบันทึก เรื่องราวของลูกหนี้อย่างเป็นหมวดหมู่ ส่วนการติดตามสินเชื่อ นั้นจะต้องมีการติดตามวิเคราะห์ ทบทวนลูกหนี้เป็นประจำ เพื่อทราบความเป็นไปของลูกหนี้อย่างใกล้ชิด

การเรียกเก็บหนี้เป็นงานที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อการอนุมัติสินเชื่อ เมื่อเราได้วิเคราะห์สินเชื่อและอนุมัติให้ผู้ขอกู้ไปแล้ว ทางสถาบันก็จำเป็นต้องยอมรับถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จากการอนุมัติให้สินเชื่อไป เช่น อาจมีการชำระหนี้ล่าช้าหรือเกิดหนี้สูญขึ้นได้ อย่างไรก็ตามถ้ามีการบริหารการเก็บหนี้ที่ชาญฉลาด และสม่ำเสมอก็จะช่วยลดต้นทุนการเกิดหนี้สูญลงได้มากดังนั้นสถาบันจึงควรจะให้มีการพิจารณาโยบายการเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ

วันเพ็ญ อนิวรรณพงศ์ (2530: 131) ได้อธิบายกระบวนการในการเรียกเก็บหนี้ ว่ากระบวนการในการเก็บหนี้จะเริ่มขึ้นเมื่อผู้ชำระหนี้ช้ากว่ากำหนด โดยเริ่มจากการเตือนความจำ ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด ไปจนถึงการกระทำที่อยู่ในขั้นรุนแรงโดยการใช้กฎหมายเข้าช่วย ดังนี้

1) การเตือนความจำ ขั้นตอนแรกของขบวนการเรียกเก็บหนี้คือการเตือน ความจำแก่ลูกหนี้ว่าถึงกำหนดชำระแล้วแต่ยังไม่ได้จ่ายเงิน การเตือนความจำนี้ในครั้งแรกควรทำอย่างสุภาพ โดยการส่งสำเนางบบัญชีของลูกหนี้ (Duplicate Statement of Account) ไปให้เพื่อให้ ทราบถึงจำนวนหนี้ที่ยังไม่ได้ชำระ นอกจากการส่งสำเนางบบัญชีของลูกหนี้แล้ว อาจส่งจดหมายเพื่อ เตือนให้ลูกหนี้ทราบถึงยอดที่ยังค้างชำระอยู่ด้วย

2) การติดตามทวงหนี้ ถ้าการเตือนความจำไม่ได้ผล ขั้นต่อไป คือการติดตาม ทวงหนี้ โดยการเขียนจดหมายหลาย ๆ ฉบับ ฉบับแรกต้องสุภาพ และฉบับต่อไปจะค่อย ๆ ทวีความ เข้มงวด

ขึ้น นอกจากการทวงหนี้โดยการส่งจดหมายแล้ว วิธีที่ได้ผลคือการติดตามทวงหนี้ทาง โทรศัพท์ เพราะทำให้ทราบสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และรู้ถึงค้ำประกันสัญญาของลูกหนี้ว่า เมื่อไรจะนำเงินมาชำระให้ถ้าการทวงหนี้โดยส่งจดหมาย และทางโทรศัพท์ไม่ได้ผล ขึ้นต่อไปก็คือ การส่งพนักงานเก็บหนี้ไปพบลูกหนี้โดยตรง

3) การปฏิบัติการขั้นรุนแรง ถ้าการเตือนความจำ และการติดตามทวงหนี้ใช้ไม่ได้ผล สถาบันอาจมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการที่รุนแรง ซึ่งเป็นการตัดสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า เพราะถ้าสถาบันปล่อยให้ลูกหนี้ค้างชำระนานการเก็บหนี้ก็จะยิ่งยากขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการ ขึ้นเด็ดขาด โดยอาจจ้างตัวแทนหรือทนายความให้จัดการกับลูกหนี้ตามกฎหมายต่อไป

สมพล อบเชย (2547: 19) (อ้างใน ธีระ มุสิกะ, 2538) ศึกษาพบว่า การที่ลูกค้าไม่ชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคารตามกำหนดระยะเวลาชำระคืนนั้นอาจมีมูลเหตุแตกต่างกันมากมายหลายประการ ดังนี้

1. มูลเหตุจากตัวลูกค้าผู้กู้ ได้แก่ ลูกค้าเสียชีวิต ลูกค้าวิกลจริต ลูกค้าเลิกประกอบอาชีพ การเกษตร ลูกค้าย้ายถิ่นที่อยู่ ลูกค้าบวชแล้วไม่สึก ลูกค้าต้องโทษจำคุก ลูกค้ามีหนี้สินภายนอกมากมาย ลูกค้าถูกศาลสั่งยึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือมีคำสั่งพิทักษ์เด็ดขาดหรือศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ลูกค้าโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น ที่ดิน บ้านเรือนอยู่อาศัย เครื่องจักรกลและเครื่องมือการเกษตร ลูกค้าให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน ลูกค้าไม่ได้ใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ลูกค้ามีพฤติกรรมไม่ดี เช่น ชอบเล่นการพนัน ดิถยาเสพติด เป็นต้น ลูกค้ามีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุผลสมควร เช่น เห็นลูกค้าอื่นไม่ชำระหนี้ก็ไม่ชำระบ้าง เป็นต้น ลูกค้ามีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครัวเรือนเป็นค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น และลูกค้าไม่พอใจพนักงานธนาคาร

2. มูลเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 หลังจากกู้เงินแล้วไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ เนื่องจากถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน เป็นต้น

2.2 ผลผลิตได้รับความเสียหาย เนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ คือ ฝนแล้ง น้ำท่วม ลมพายุ ศัตรูพืช เกิดโรคระบาด ถูกไฟไหม้ ถูกโจรปล้นหรือถูกขโมย ถูกคลื่นแก๊สทำลายผลผลิต เป็นต้น

2.3 ขายผลผลิตไม่ได้ หรือขายได้น้อย เนื่องจากไม่สามารถขนไปขายได้ ถูกโจรปล้น เป็นต้น

2.4 ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เนื่องจากถูกไฟไหม้ ถูกโจรปล้น เป็นต้น

3. มูลเหตุจากพนักงานธนาคาร เช่น พนักงานธนาคารทุจริตโดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร พนักงานธนาคารเบียดเบียนลูกค้า หรือกั๊ยเงินของลูกค้า พนักงานธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสม เช่น ใช้อำนาจไม่สุภาพ และลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ เป็นต้น

4. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

4.1 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค

ศุกร เสรีรัตน์ (2540: 5) พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาได้มาซึ่งการบริโภค และการจับจ่ายใช้สอยซึ่งสินค้าและบริการ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้น และหลังการกระทำดังกล่าวด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2537: 29) พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหา ได้มา และการใช้ซึ่งสินค้าและบริการ ทั้งนี้หมายความรวมถึง กระบวนการตัดสินใจซึ่งมีมาอยู่ก่อน แล้ว และเป็นสิ่งที่มีส่วนในการกำหนดให้เกิดการกระทำดังกล่าว

จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นการศึกษากระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคแต่ละคน ว่าจะทำการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการอะไรหรือไม่ และสมมุติว่าถ้าซื้อจะซื้อจากที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และซื้อจากใครจึงจะเหมาะสม และสร้างความพอใจในการซื้อให้แก่คนมากที่สุด สาเหตุที่ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจหนึ่งธุรกิจใดโดยเฉพาะนั้น อาจเป็นเพราะว่าธุรกิจนั้นมีสิ่งจูงใจบางประการซึ่งถูกกับทัศนคติของผู้บริโภคได้

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค (Determinants of Consumer Behavior)

การรู้ว่าผู้บริโภคมีการตัดสินใจอย่างไรในตลาดนั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับการศึกษาพฤติกรรม ผู้บริโภคต้องสนใจด้วยว่า ทำไมผู้บริโภคจึงมีการตัดสินใจในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยเฉพาะด้วย ดังนั้นเมื่อได้กล่าวถึงความสำคัญของการตัดสินใจของผู้บริโภคแล้ว ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงปัจจัยหลักของพฤติกรรมผู้บริโภคที่ทำให้ผู้บริโภคมีการเลือกซื้อสินค้าใดสินค้านั้น โดยเฉพาะ ซึ่งจะทำให้เราเห็นว่าองค์ประกอบของพฤติกรรมผู้บริโภคนี้เกี่ยวข้องกันอย่างไร

กุญแจสำคัญของพฤติกรรมผู้บริโภค จะอยู่ที่ตัวบุคคลแต่ละคน เพราะการตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อเป็นเรื่องของการตัดสินใจของบุคคลแต่ละคน แม้ว่าบางครั้งบุคคลอาจตัดสินใจได้รับคำแนะนำหรือแม้แต่แรงกดดันจากภายนอกก็ตาม แต่การตัดสินใจซื้อก็ยังขึ้นอยู่กับตัวบุคคลว่าจะ

ตัดสินใจเป็นแบบใด ดังนั้นสิ่งที่ผู้บริโภคได้รับก็คือข้อมูลจากภายนอกที่จะถูกรวบรวมไว้เป็นสิ่งที่ใช้อ้างอิงของข้อมูลผู้บริโภคได้ ข้อมูลภายนอกดังกล่าวอาจกลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคได้ แต่ผู้บริโภคก็ยังคงต้องทำการตัดสินใจเอง โดยจะอาศัยข้อมูลที่ได้รับนั้นหรือไม่ก็ได้ ตลอดจนวิธีการนำเอาข้อมูลไปใช้ด้วย

นักการตลาดจึงสนใจอิทธิพลดังกล่าวทั้ง 2 ที่มีต่อผู้บริโภค คือ กระบวนการตัดสินใจของบุคคลกับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค มี 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยที่อยู่ภายในของบุคคล (Internal Variables)
2. ปัจจัยที่อยู่ภายนอกของบุคคล (External Variables)

โดยเรียกปัจจัยภายในนั้นว่า ปัจจัยพื้นฐาน (Basic Determinants) และเรียก ปัจจัยภายนอกว่า ปัจจัยหรืออิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environmental Determinants or Influences)

1. ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค (Basic Determinants of Consumer Behavior) ได้กล่าวมาแล้วว่า ผู้บริโภคแต่ละคน คือ ผู้ที่ทำการตัดสินใจคนสุดท้าย ในปัญหาการซื้อทั้งหมด ซึ่งความสำคัญอันนี้จึงเรียกปัจจัยภายในของบุคคลว่า ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค มักเรียกชื่ออีกอย่างว่า ปัจจัยที่อยู่ภายนอกของตัวบุคคล (Exogenous Variables) จะมีผลกระทบต่อผู้บริโภคทางอ้อมต่อการตัดสินใจ เมื่อผู้บริโภคได้รับอิทธิพลจากปัจจัยพื้นฐานเป็นอันดับแรก

2. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environmental Influences)

ผู้บริโภคไม่ได้มีพฤติกรรมอยู่ในความว่างเปล่าแต่บุคคลจะมีการได้รับ อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอยู่เรื่อย ๆ ตลอดเวลา ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคแบ่งออกอย่างกว้างๆ ได้ 5 ปัจจัย คือ

1. อิทธิพลของครอบครัว (Family Influences)
2. อิทธิพลของสังคม (Family Influences)
3. อิทธิพลของธุรกิจ (Business Influences)
4. อิทธิพลของวัฒนธรรม (Cultural Influences)
5. อิทธิพลทางเศรษฐกิจ (Economic Influences)

โดยจะกล่าวถึง ความสำคัญของปัจจัยภายนอกเหล่านี้อย่างคร่าว ๆ ที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค เป็น 3 หัวข้อ คือ

1. ความหมายของอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม

3. ความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันของสิ่งแวดล้อมกับตัวบุคคล

อิทธิพลของครอบครัว (Family Influences) เป็นอิทธิพลที่เกิดมาจาก สมาชิกภายในครัวเรือน

อิทธิพลของสังคม (Social Influences) เป็นผลลัพธ์ที่ได้มาจากการ ติดต่อกันของบุคคลทุกคนกับคนอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากครอบครัว และธุรกิจ อิทธิพลของสังคม เกิดขึ้นได้ ดังตัวอย่าง เช่น จากสถานที่ทำงาน จากวัด จากเพื่อนบ้านใกล้เคียง และจากโรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษา เป็นต้น

อิทธิพลของธุรกิจ (Business Influences) หมายถึง การติดต่อโดยตรง ของบุคคลที่มีต่อธุรกิจไม่ว่าจะเป็น ณ สถานที่ของร้านค้า หรือโดยผ่านทางกรขายแบบใช้บุคคล และ การโฆษณา ก็ตาม

อิทธิพลของวัฒนธรรม (Cultural Influences) เป็นเรื่องของความเชื่อที่มี อยู่ในตัวของบุคคล และการลงโทษในสังคม ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นอยู่ตลอดเวลา ด้วยระบบของสังคมนั้น

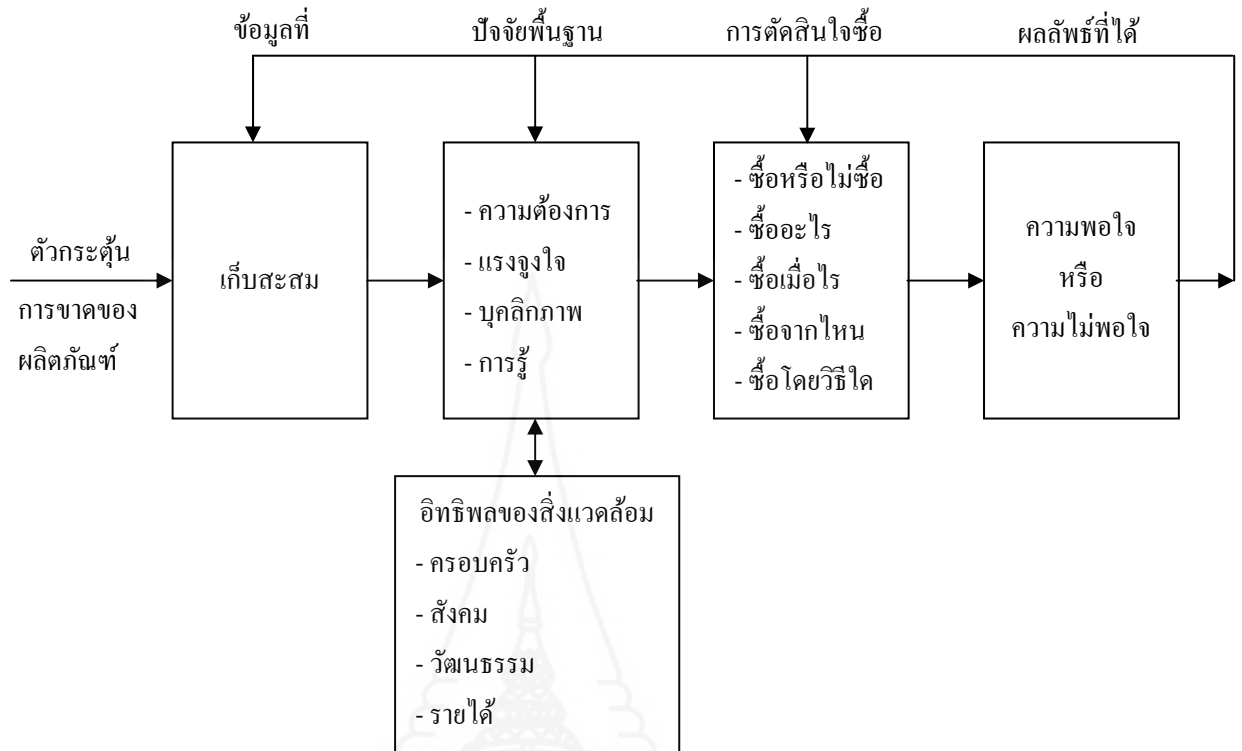
อิทธิพลทางเศรษฐกิจ (Economic Influences) เป็นข้อจำกัดหรือตัวกำหนดที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในรูปของตัวเงิน และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ผู้บริโภคไม่สามารถจะควบคุมการเกิดขึ้นของผลกระทบได้เช่นเดียวกันกับปัจจัยพื้นฐานที่ได้กล่าวมาแล้ว บุคคลไม่สามารถกำหนดรูปแบบของพฤติกรรม สำหรับสมาชิกในครอบครัว กลุ่มบุคคลในสังคม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ได้ เป็นต้น ถึงแม้ว่า บุคคลจะมีอิทธิพลบ้างต่อสิ่งแวดล้อมก็ตาม แต่ก็มักจะไม่ใช่มีมากนักในระยะสั้น ๆ ดังนั้น ผู้บริโภค แต่ละคนจึงต้องมีการรับเอาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ที่ได้ประสบเข้ามาในการดำเนินชีวิตด้วย ซึ่ง สิ่งแวดล้อมนี้จะส่งผลกระทบต่อนักผู้บริโภค โดยการผ่านทางปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมนี้ จะมีผลกระทบโดยตรงมากที่สุดต่อการรับรู้ของบุคคลก็เพราะว่า การรับรู้ทำให้บุคคลได้สามารถ มองเห็น และเข้าใจถึงสิ่งแวดล้อมได้ เมื่อบุคคลได้มีการรับรู้ถึงสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็ จะทำการประมวล เป็นข้อมูลสำหรับส่งไปยังปัจจัยพื้นฐานอื่น เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ และทัศนคติ เป็นต้น

แบบจำลองแสดงถึงการเกิดพฤติกรรมผู้บริโภค (Dynamic Model of Consumer Behavior) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมผู้บริโภค ในลักษณะของแนวความคิดแบบที่ไม่เคลื่อนไหว (Static) ซึ่งการแสดงให้เห็นเช่นนี้ ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ได้เริ่มรู้จักคุ้นเคยกับปัจจัยหลักที่สำคัญ ของพฤติกรรมผู้บริโภค และเป็นการนำเสนอให้เห็นเค้าโครงที่สมเหตุสมผลสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ ด้วย อย่างไรก็ตามพฤติกรรมผู้บริโภคก็เป็นพฤติกรรมที่ไม่คงที่ หากแต่เป็นกระบวนการการตัดสินใจ ที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของพฤติกรรมที่ผู้บริโภคได้กระทำ จากแผนภาพ เป็น

การแสดงให้เห็น ถึงแบบจำลองของพฤติกรรมผู้บริโภค ในลักษณะแบบง่าย ๆ โดยมีพื้นฐานของปัจจัยหลักที่สำคัญ เช่นเดียวกับที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว ในแบบจำลองที่ไม่ได้แสดงถึงการเคลื่อนไหว และเนื่องจาก แบบจำลองนี้แสดงอย่างง่าย ๆ จึงไม่ได้เน้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ด้วยกัน แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันอย่างกว้าง ๆ เท่านั้น

พฤติกรรมผู้บริโภค จะเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลได้รู้ถึงการขาดของผลิตภัณฑ์บางอย่าง ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้น (Stimulus) ที่ต้องมีการกระตุ้นกรองด้วยประสบการณ์ที่บุคคลมีอยู่ เพื่อเป็นการตรวจสอบกับข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้เก็บสะสมไว้ว่ามีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวหรือไม่ ประสบการณ์จะมีผ่านเข้ามาในพฤติกรรมผู้บริโภคเสมอ เพราะว่าบุคคลจะมีการทดสอบสถานการณ์ในปัจจุบันกับความรู้ในอดีตที่ผ่านมาตลอด ประสบการณ์อาจชี้ให้เห็นว่าผู้บริโภคได้ซื้อผลิตภัณฑ์มาแล้ว หรือผลิตภัณฑ์นั้นผู้บริโภคไม่ต้องการ หรือผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งที่อยากได้แต่ไม่รู้จะหาซื้อได้จากที่ไหน ถ้าการตัดสินใจนั้นเป็นการตัดสินใจแบบที่มีการกระทำเป็นประจำ ผู้บริโภคก็อาจจะทำการซื้อได้เลยโดยไม่ต้องมีการพิจารณากันมากกับปัจจัยพื้นฐานหรือปัจจัยสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามถ้าการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องที่ยังไม่แน่นอน ปัจจัยพื้นฐานของผู้บริโภค จะเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการกระทำที่บุคคลจะตัดสินใจทันที

ภาพที่ 2.4 แบบจำลองที่แสดงถึงการเกิดพฤติกรรมผู้บริโภค

ที่มา: ศุภร เสรีรัตน์ (2544: 27)

ผู้บริโภคจะโยกการรับรู้ถึงการไม่มีผลิตภัณฑ์กับความต้องการเฉพาะที่เกิดขึ้นได้ โดยการผ่านทางปัจจัยพื้นฐาน ถ้าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในข่ายที่ต้องการ แสดงว่าผู้บริโภคเริ่มรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของตนแล้ว ซึ่งการรู้นี้จะเป็นเพราะการร่วมกระทำกันของการรับรู้ทัศนคติ และการเรียนรู้ของผู้บริโภค อันเป็นผลที่ทำให้ผู้บริโภคได้รับการกระตุ้นให้ต้องมีการกระทำบางอย่างขึ้น ไม่ว่าผู้บริโภคจะมีการตัดสินใจที่เหมาะสมที่จะมีการกระทำเป็นอะไรก็ตาม จะต้องเป็นการตัดสินใจที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตัวผู้บริโภคเองด้วย แม้ว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจจะเป็นที่เข้าใจแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้บริโภคอีกด้วย ดังนั้นผู้บริโภคจึงเริ่มพัฒนาความตั้งใจในการซื้อของตนขึ้น จากปัจจัยพื้นฐานที่อยู่ภายใน ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ก็ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมอยู่ด้วย สิ่งแวดล้อมได้เข้ามามีอิทธิพลต่อผู้บริโภคอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ในขณะที่ผู้บริโภคอยู่ในสถานะที่ยังไม่รู้ถึงปัญหาความต้องการใด โดยเฉพาะก็ตาม ด้วยลักษณะเช่นนี้ จะเห็นได้ว่าสิ่งแวดล้อมมีส่วนช่วยในการก่อตัวของทัศนคติ การกำหนดรูปแบบของการเรียนรู้ การสนับสนุนความต้องการ และการชี้ถึงทิศทางของการจงใจที่

ได้รับจากตัวกระตุ้น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมยังมีอิทธิพลนำไปสู่การตัดสินใจสำหรับการซื้อสินค้าใดๆ ได้โดยตรง

ผลของการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ได้รับจะมีได้ทั้งความพอใจ และไม่พอใจ และผลของการตัดสินใจนี้ อาจจะปรากฏขึ้นได้ในทันทีที่มีการซื้อแล้วหรือไม่ก็ได้ ตามปกติผู้บริโภคจะพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการตัดสินใจซื้อแล้ว ตลอดเวลาที่ยังคงมีการใช้ผลิตภัณฑ์อยู่ไม่ว่าผู้บริโภคจะได้รับความสะดวกหรือไม่ได้รับความพอใจก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้ก็จะย้อนกลับมากลายเป็นประสบการณ์ของบุคคล ถ้าผู้บริโภคได้รับความพอใจก็ไม่จำเป็นจะต้องมีพฤติกรรมอีกต่อไป และผลของความพอใจอันใหม่ล่าสุดนี้ก็จะถูกเก็บสะสมไว้พร้อมจะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจซื้อแบบเดียวกันในครั้งต่อไปของบุคคลด้วย แต่ถ้าผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเป็นความไม่พอใจ แสดงว่าปัญหาของผู้บริโภค (ความต้องการ) ยังไม่ได้รับการบำบัด และข้อเท็จจริงอันนี้ก็จะเป็นตัวกระตุ้นอันใหม่ที่จะทำให้ผู้บริโภคต้องเริ่มเข้าสู่กระบวนการของพฤติกรรมผู้บริโภคอีกครั้ง หรือไม่มีสะสมไว้เป็นประสบการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจในอนาคตของบุคคล สิ่งสำคัญที่เราควรต้องจดจำไว้ ก็คือ การที่เรารู้ว่าอะไรที่เป็นผลประโยชน์ของสินค้าไม่ได้มีการจัดหาเอาไว้กับผลประโยชน์อะไรบางอย่างที่มีไว้ให้เลือกสรรแล้ว เมื่อผู้บริโภคได้กระทำการซื้อการได้รู้ถึงสิ่งดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง โดยความเป็นจริงจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคที่กระทำโดยบุคคลไม่เคยสิ้นสุดหรือหมดไปได้เลย เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่จะมีบางสถานะที่เกิดการขาดของผลิตภัณฑ์ หรือเกิดความไม่พอใจที่จำเป็นต้องมีกิจกรรมเข้ามาบำบัดสถานะดังกล่าวนี้เสมอ

การตัดสินใจ คือ เป้าหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค (Purchase Decision Coal of Consumer Behavior) เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าบุคคลจะเข้าไปมีกิจกรรมด้วยจุดมุ่งหมายต่างๆ หลายอย่างนอกเหนือไปจากการบริโภค แต่เมื่อไรก็ตาม ที่บุคคลมีการกระทำในฐานะของผู้ซื้อบุคคลจะมีเป้าหมายเพียงเป้าหมายเดียวในจิตใจ คือ การได้รับความพอใจที่เกิดขึ้นจากการซื้อสินค้า และบริการสำหรับการตอบสนองความปรารถนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นปัญหาของผู้บริโภคทั้งหมดจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์สำหรับการดำรงชีวิตให้อยู่รอด และได้รับความสุข สะดวกสบายบ้างตามสมควร ซึ่งทางออกของปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดสำหรับการมีชีวิต อยู่ได้ และการมีสภาพเศรษฐกิจความเป็นอยู่ที่ดีมักจะไม้อาจใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบค่อยเป็น ค่อยไปได้ ผู้บริโภคต้องมีการกำหนดประเภทของการตัดสินใจออกมาให้แน่ชัด เพื่อจะทำให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้

ประเด็นที่ผู้บริโภคร้องการทำการตัดสินใจซื้อ ซึ่งการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคจะเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนมาก อย่างไรก็ตามเราสามารถระบุประเด็นพื้นฐานของการตัดสินใจซื้อออกมาได้ 5 ประการ คือ

1. ผู้บริโภคต้องตัดสินใจอันดับแรกว่าจะซื้อสินค้าหรือไม่ซื้อ (Whether to Purchase at all or not) ซึ่งการตัดสินใจในประเด็นนี้ ผู้บริโภคสามารถมีการตัดสินใจก่อนหรือหลังจากการที่ได้เข้าสู่ตลาด (มีความต้องการ) ก็ได้ ผู้บริโภคอาจรู้ได้โดยสัญชาตญาณว่าเขาไม่มีความต้องการสำหรับสินค้าที่มีการเสนอขายในตลาดนั้น ในกรณีเช่นนี้ การตัดสินใจเป็นเรื่องง่าย และผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมตลาดใด ๆ โดยตรง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าการตัดสินใจเกิดขึ้นจากการที่ผู้บริโภคได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับตลาด (มีความต้องการ) อาจทำให้ต้องมีการแสวงหาข้อมูลอย่างรอบคอบหรือเพียงเล็กน้อย และประเมินตลาดว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อ

2. ผู้บริโภคต้องตัดสินใจต่อไปว่าจะซื้อสินค้าอะไร (What to Purchase) ซึ่งการตัดสินใจในเรื่องนี้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสรรสินค้าที่ต้องการโดยตรง ผู้บริโภคมีการแสวงหาความพอใจหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากสินค้าและบริการ ซึ่งความพอใจดังกล่าวนี้สามารถเกิดขึ้นมากมายเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้เก็บความพอใจเอาไว้ จนกว่าจะเกิดความต้องการซื้อมาได้ ดังนั้นการรับรู้ถึงการขาดในสินค้าจึงเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้ผู้บริโภคต้องเข้าสู่ตลาด (มีความต้องการ) บุคคลอาจเกิดการขาดได้จากทั้งกรณีที่สินค้าที่มีอยู่แล้วหมดไปหรือกรณีที่ความต้องการจะมีสินค้าเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่แล้วก็หมดไป หรือกรณีที่ความต้องการจะมีสินค้าเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่แล้วก็ได้

3. ผู้บริโภคต้องตัดสินใจว่าจะต้องซื้อสินค้าเมื่อไร (What to Buy) ซึ่งการตัดสินใจนี้จะเป็นเรื่องของระยะเวลาที่จะทำการซื้อ บุคคลต้องตัดสินใจถึงช่วงระยะเวลาที่จะทำการซื้อได้ว่าจะเป็นเรื่องของช่วงของชั่วโมงในแต่ละวัน ช่วงของวันในสัปดาห์ และช่วงของฤดูกาล เป็นต้น ช่วงเวลาการซื้อของผู้บริโภคจะทำให้ผู้บริโภคจะซื้อแตกต่างกันไป สำหรับสินค้าที่แตกต่างกันการซื้อสินค้าบางอย่างจะทำให้เกิดช่วงเวลาของการซื้อที่เป็นนิสัย แต่สำหรับสินค้าบางชนิดจะไม่เป็นช่วงเวลาที่น่านอน

4. ผู้บริโภคต้องตัดสินใจว่าจะซื้อสินค้าที่ต้องการจากที่ไหน (What to Purchase) ประเด็นนี้ จะเป็นการพิจารณาตัดสินใจว่าจะซื้อสินค้าที่ต้องการได้จากที่ไหน ซึ่งมีขอบเขตที่มากกว่าการแค่พิจารณาว่าจะซื้อสินค้าจากร้านค้าใด คือ มีการคำนึงถึงอาณาบริเวณพื้นที่ที่จะไปทำการซื้อด้วย

5. การตัดสินใจประเด็นสุดท้ายของผู้บริโภคจะซื้อสินค้าได้โดยวิธีใด (How to Purchase) การตัดสินใจประเด็นนี้จะต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการตัดสินใจอื่น ๆ เช่น จำนวนของ

ระยะเวลา และการใช้ความพยายามในการได้มาซึ่งสินค้า หรือการซื้อที่จะต้องเข้าไปปริมาณของสินค้าที่ต้องการแสวงหาวิธีการชำระค่าสินค้า ชำระค่าสินค้าด้วยเงินสดหรือเงินเชื่อ รูปแบบของพาหนะที่ใช้ในการซื้อ เส้นทางการเดินทางและลำดับที่ของร้านที่จะแวะไปซื้อ ตลอดจนลักษณะการไปซื้อเป็นการไปซื้อตามลำพังหรือมีคนอื่นไปด้วย ควรจะต้องทำความเข้าใจด้วยว่าเมื่อผู้ซื้อมีคำตอบทั้งหมด สำหรับคำถามทั้ง 5 ประการ เป็นที่พอใจแล้วนั้น หมายความว่าผู้บริโภคได้ทำการซื้อแล้ว การที่ผู้บริโภคจะตอบคำถามเหล่านี้ได้ก็เพียงใด ก็จะมีผลกระทบอย่างมากต่อมาตรฐานความเป็นอยู่ด้วย นั่นคือ เหตุผลที่ว่าทำไมการตัดสินใจซื้อจึงเป็นศูนย์กลางหรือหัวใจของพฤติกรรมผู้บริโภค หรือกล่าวอีกนัยได้ว่าเป้าหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค คือ การตัดสินใจซื้อนั่นเอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สังคม จีระอน (2541 : 15-40) ได้ศึกษาการให้สินเชื่อเกษตรกรรายคนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอยุธยาเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการศึกษาได้ข้อสรุปแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อ พบว่าในการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อควรเพิ่มความเข้มงวดด้านการกำกับแนะนำการใช้เงินกู้ การชำระหนี้เงินกู้ และการติดตามการชำระหนี้ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกษตรกรนำเงินกู้ไปใช้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการให้กู้ ทำให้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด นอกจากนี้ธนาคารควรส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ และช่วยเหลือกันมากขึ้นอีกด้วย

เสนอ ชงโสม (2541: 81-99) ได้ทำการศึกษาศักยภาพในการจัดการเงินกู้ของสมาชิกเกษตรกรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จากการศึกษาเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่กู้เงินจาก ธ.ก.ส. ในสัญญาเงินกู้ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ประเภทละ 50 คน รวม 150 คน พบว่าเกษตรกรใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์จำนวน 57 คน หรือร้อยละ 38 ก็นำเงินกู้ที่ได้รับไปใช้จ่ายนอกวัตถุประสงค์นั้น ส่วนใหญ่จะนำไปใช้จ่ายชำระหนี้ในระบบ และซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกในครัวเรือน ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้เงินของสมาชิกเกษตรกรทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาในการประกอบอาชีพ ปัญหาหนี้สินในระบบ หนี้สินนอกระบบ และปัญหาค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของเกษตรกร ส่วนผลกระทบทางด้านสังคมที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรที่เป็นลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด สัญญาที่ทำไว้กับธนาคาร

นิกร มาตุพรหม (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของลูกค้านาคาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประเภทการใช้เงินกู้ ธกส. และแหล่งเงินกู้อื่น ๆ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนสินเชื่อเกษตรกร แสดงว่านำสินเชื่อไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์มีส่วนสำคัญต่อความสามารถชำระคืนสินเชื่อของเกษตรกร อีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้เกษตรกรสามารถชำระคืนสินเชื่อ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในด้านการผลิต อาทิ ภัยธรรมชาติและราคาผลผลิตตกต่ำ จากภาวะความไม่แน่นอนดังกล่าวทำให้เกษตรกรประสบปัญหาไม่สามารถชำระหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมเงินได้

วรสิทธิ์ โนนานนท์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งใน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ประกอบด้วย อาชีพ อายุ ระดับรายได้ ระยะเวลาในการผ่อนชำระ และวัตถุประสงค์ในการขอกู้และจากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 90% ขึ้นไป มีด้วยกัน 5 ตัวแปร ดังเช่น ผู้ประกอบการที่มีอาชีพรับราชการหรืออาชีพอื่นใดที่มีรายได้จากเงินเดือนเป็นประจำทุกเดือน จะมีความรับผิดชอบต่อการชำระหนี้ ทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระลดลง ผู้กู้ที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป จะมีความรับผิดชอบต่อการชำระหนี้ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้น ระดับรายได้ของผู้กู้ที่เพิ่มขึ้นจะมีความรับผิดชอบต่อการชำระหนี้ลดลง ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้น ระยะเวลาในการผ่อนชำระน้อยกว่า 10 ปี ผู้กู้จะมีภาระในการชำระหนี้รายเดือนในระยะเวลาที่น้อยลง ดังนั้นปัญหาการค้างชำระหนี้ในระยะยาวจะลดลง และการกู้เพื่อวัตถุประสงค์ที่อยู่อาศัยหลังแรกทำให้ผู้กู้ต้องพยายามดูแลรักษา สร้างความรับผิดชอบในการผ่อนชำระหนี้กับธนาคารอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ลดลง

มานพ ชูแสง (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เงินกู้ที่มีผลต่อปริมาณการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส. ตลอดจนเปรียบเทียบโครงสร้างรายได้ รายจ่าย และหนี้สิน ของเกษตรกรชาวสวนกาแฟในจังหวัดชุมพร ระหว่างเกษตรกรลูกค้าหนี้ค้างชำระและหนี้ปกติ พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนเงินกู้ที่นำไปชำระหนี้ภายนอก ของลูกค้าหนี้ค้างชำระมากกว่าลูกค้าหนี้ปกติ และค่าเฉลี่ยของจำนวนเงินกู้ ที่นำไปใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ของลูกค้าหนี้ค้างชำระแตกต่างจากลูกค้า หนี้ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนค่าเฉลี่ยของจำนวนเงินกู้ที่นำไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และค่าเฉลี่ยของจำนวนเงินกู้ที่นำไปใช้จ่ายฉุกเฉินและจำเป็นไม่แตกต่างกัน

กนิษฐา จอมวิญญาณ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชำระหนี้คืนเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง พบว่า

ปัญหาอันดับแรก คือ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน รongลงมา ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จำนวนบุคคลที่อาศัยในครอบครัว การให้บริการของธนาคารและค่านิยมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพการประกอบอาชีพในปัจจุบันที่มีผลต่อการชำระหนี้คินเงินกู้ให้แก่ธนาคาร ส่วนปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระหนี้มาจากตัวผู้กู้เอง จากธนาคารและจากสาเหตุภายนอก

จอมชัย รอดทัตทาน (2553:บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังทรายพูน จำกัด จังหวัดพิจิตรผลการศึกษาพบว่า (1) การให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์นอกจากการปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์แล้ว ต้องพิจารณาคูณสมบัติผู้กู้ ประวัติการชำระหนี้ แผนการผลิต หลักประกันเงินกู้ และพิจารณาหลัก C's Policy เพื่อพิจารณาความมั่นคงหรือความเสี่ยง (2) สมาชิกมีพฤติกรรมการใช้เงินกู้ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ซึ่งทำให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลการเกษตรมาชำระคินหนี้เงินกู้แก่สหกรณ์ (3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ ประกอบด้วย ประการแรกระดับการศึกษา มีผลต่อวัตถุประสงค์ของเงินกู้ ซึ่งการมีการศึกษาทำให้มีทักษะด้านทฤษฎีและการปฏิบัติในเรื่องการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ดี ประการที่สองพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร และรายจ่ายภาคการเกษตร มีผลต่อภาระหนี้สินที่ค้างชำระอยู่ต่อสหกรณ์ ซึ่งการทำกรเกษตรบนที่ดินของตนเองทำให้สามารถลดต้นทุนการทำนา และประการที่สามจำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้จากการเกษตรและวัตถุประสงค์ของเงินกู้ มีผลต่อการชำระหนี้ต่อสหกรณ์ ซึ่งเมื่อมีการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ย่อมมีความสามารถในการชำระคินเงินกู้ได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด จังหวัดสระบุรี ในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด ที่กู้เงินจากสหกรณ์ตามข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2554 จำนวน 422 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e คือ ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{422}{1 + 422 (0.05)^2}$$

$$n = 205.35$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาเท่ากับ 206 คน ประเมินร้อยละ 48 ของประชากร

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดในอำเภอบ้านหม้อ จำนวน 206 คนเท่านั้น จากจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่ใช้บริการกู้เงินจากสหกรณ์จำนวน 422 ราย โดยแยกเป็นกลุ่มสมาชิกที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา และสมาชิกที่ชำระหนี้ได้ไม่ตามกำหนด

วิธีดำเนินการโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ซึ่งพิจารณากลุ่มตัวอย่างกระจายไปในทุกกลุ่ม โดยการนำแบบสอบถามให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อของสหกรณ์นำไปให้สมาชิกกลุ่มตัวอย่าง กรอกแบบสอบถามแล้วนำมาส่งคืนที่สหกรณ์ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวม โดยเป็นแบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิดและปลายเปิด ที่สร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบตัวแปรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบไว้ให้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบตัวแปรเรื่องความเชื่อ/การนับถือศาสนา และจำนวนบุคคลภายในครอบครัวที่สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบไว้ให้

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบตัวแปรเรื่องพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ แหล่งเงินกู้อื่น รายได้จากการทำการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายจ่ายจากการทำการเกษตร และรายจ่ายอื่นนอกภาคการเกษตร มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบไว้ให้

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบตัวแปรเรื่องวัตถุประสงค์การกู้เงินจากสหกรณ์ ภาระหนี้สินที่มีอยู่ต่อสหกรณ์ และสถานภาพการเป็นหนี้ (สาเหตุที่ทำให้สามารถชำระหนี้ได้และสาเหตุที่ทำให้มีหนี้ค้างชำระ) มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบไว้ให้

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้ของสมาชิก จำนวน 3 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบตัวแปรเรื่องปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้เงินกู้ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการใช้เงินกู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.21 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือลำดับแรก คือ การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา จากนั้นจึงทำกรอบแนวคิดในการศึกษากำหนดพื้นที่ในการศึกษา และกลุ่มประชากรตัวอย่าง จากนั้นศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ ซึ่งกำหนดแผนภูมิการสร้างเครื่องมือแบ่งเป็น 5 ส่วน โดยร่างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาแต่ละด้าน

2.2.2 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติ อาจารย์ ดร.กฤษกร เจือดี ช่วยสอนวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ทั้งในด้านรูปแบบความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ในเครื่องมือในแต่ละข้อ แล้วนำเครื่องมือไปปรับปรุงแก้ไข โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลรายบุคคลด้วยแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะปลายปิด (close-ended questionnaire) และแบบปลายเปิด (open-ended questionnaire) ซึ่งจะเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลจากข้อมูลรายงานประจำปี และรายงานการสอบบัญชีประจำปีของผู้สอบบัญชี

โดยข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขอความร่วมมือจากสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด โดยประสานพูดคุยกับ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ช่วยประสานงานในเรื่องการตอบแบบสอบถาม การติดตามการตอบแบบสอบถาม และรวบรวมแบบสอบถามนำส่งผู้ศึกษา ในขั้นตอนนี้ได้ชี้แจงแบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แก่ผู้ช่วยศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่นำแบบสอบถาม

ไปสอบถามสมาชิกสหกรณ์ ให้เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และสามารถใช่แบบสอบถามได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2555 โดยให้สอบถามสมาชิกที่ชำระหนี้คืนได้ตามปกติ และสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามปกติ จำนวน 206 ตัวอย่าง โดยมีผู้ช่วยศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจะนำแบบสอบถามไปดำเนินการในพื้นที่ที่ได้มอบหมาย

สำหรับข้อมูลทุติยภูมิจะใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ประจำปี 2551 – 2554 และรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมาประกอบการศึกษาค้นคว้า เพราะผู้สอบบัญชีจะให้ข้อสังเกตของการสอบบัญชีในแต่ละปีที่ตรวจสอบบัญชีให้สหกรณ์ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลการวิเคราะห์ที่ถูกต้องที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายปิด เพื่อนำมาจัดหมวดหมู่ และลงรหัสข้อมูลป้อนรหัสข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม สำหรับด้านสถิติเชิงพรรณนาเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาดำเนินการ โดยวิเคราะห์ข้อมูลคุณสมบัติทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ด้านสถานภาพส่วนบุคคล สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างโดยนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง และทำการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test of independent)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของการให้เงินกู้ของสหกรณ์ จากรายงานประจำปี และสอบถามผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ ที่ได้ทำการกู้ยืมเงินในสินเชื่อการเกษตรเท่านั้นเป็นรายบุคคล ซึ่งมีกระจายอยู่ทุกกลุ่ม จากจำนวนกลุ่มทั้งหมด 10 ตำบล จำนวน 206 ราย โดยเก็บรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้จำนวน 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.39 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจำแนกผลการศึกษออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการใช้เงินกู้ของสหกรณ์
2. ลักษณะส่วนบุคคล
3. พฤติกรรมการใช้เงินกู้
4. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

1. สภาพทั่วไปของการใช้เงินกู้ของสหกรณ์

จากข้อมูลรายงานประจำปีของสหกรณ์ พบว่าสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ใช้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ 2 ประเภท คือ

- 1) เงินกู้ระยะสั้น ให้กู้ระยะเวลา 12 เดือน ถึง 15 เดือน โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อใช้จ่ายในการทำนา ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ค่าจ้างแรงงาน
- 2) เงินกู้ระยะปานกลาง ให้กู้ระยะเวลา 5 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้ เพื่อซื้อที่ดินเพื่อการเกษตร ซื้อรถไถนา ซื้อเครื่องจักรกล

ปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2554 สหกรณ์จ่ายเงินกู้ทั้งสิ้น 22,582,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงิน 14,535,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.37 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อที่ดินเพื่อการเกษตร ซื้อรถไถนา และ ซื้อเครื่องจักรกล ระหว่างปีสมาชิกชำระคืนหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น 18,345,092 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.72 ของหนี้ถึงกำหนดชำระ และเมื่อสิ้นปีทางบัญชีมีหนี้เงินกู้คงเหลือ 4,236,908 บาท

2. ลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ความเชื่อ/การนับถือศาสนา จำนวนบุคคลภายในครอบครัว จำนวนแรงงานภายในครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตรที่เช่าผู้อื่น พื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง แหล่งเงินกู้อื่น รายได้จากการเกษตร และรายได้นอกการเกษตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล โดยจำแนกลักษณะหนี้ดีและหนี้เสีย

ปัจจัย	n = 145					
	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	42	28.97	28	19.31	70	48.28
หญิง	38	26.21	37	25.52	75	51.72
รวม	80	55	65	45	145	100
อายุ						
17 - 30 ปี	2	1.38	1	0.69	3	2.07
31 - 40 ปี	13	8.97	5	3.45	18	12.41
41 - 50 ปี	36	24.83	35	24.14	71	48.97
51 - 60 ปี	20	13.79	19	13.10	39	26.90
61 ปีขึ้นไป	9	6.21	5	3.45	14	9.66
รวม	80	55	65	45	145	100
สถานภาพ						
โสด	8	5.52	6	4.14	14	9.66
สมรส	59	40.69	46	31.72	105	72.41
หย่า	3	2.07	9	6.21	12	8.28
ม่าย	10	6.90	4	2.76	14	9.66
รวม	80	55	65	45	145	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษา	59	40.69	40	27.59	99	68.28
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	6.90	11	7.59	21	14.48
มัธยมศึกษาตอนปลาย	7	4.83	9	6.21	16	11.03
ปวส.	2	1.38	1	0.69	3	2.07
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	4	2.76	2	1.38	6	4.14
รวม	82	57	63	43	145	100
จำนวนบุคคลภายในครอบครัว (คน)						
1 - 3	30	20.69	25	17.24	55	37.93
4 - 6	42	28.97	34	23.45	76	52.41
7 - 9	7	4.83	5	3.45	12	8.28
มากกว่า 9	1	0.69	1	0.69	2	1.38
รวม	80	55	65	45	145	100
จำนวนแรงงานภายในครอบครัว (คน)						
1 - 3	66	45.52	53	36.55	119	82.07
4 - 6	13	8.97	10	6.90	23	15.86
7 - 9	2	1.38	1	0.69	3	2.07
รวม	81	56	64	44	145	100
ความเชื่อ/การนับถือศาสนา						
ศาสนาพุทธ	114	78.62	31	21.38	145	100.00
พื้นที่ทำการเกษตร - เช่าผู้อื่น (ไร่)						
1 - 40	37	25.52	19	13.10	56	38.62

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=145

ปัจจัย	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
41 - 60	34	23.45	37	25.52	71	48.97
มากกว่า 61	9	6.21	9	6.21	18	12.41
รวม	80	55	65	45	145	100
พื้นที่ทำการเกษตร - ของ						
ตนเอง (ไร่)						
1 -40	20	13.79	10	6.90	30	20.69
41 - 60	25	17.24	29	20.00	54	37.24
มากกว่า 61	35	24.14	26	17.93	61	42.07
รวม	80	55	65	45	145	100
แหล่งเงินกู้อื่น						
ธ.ก.ส.	12	8.28	9	6.21	21	14.48
ธนาคารออมสิน	0	0.00	1	0.69	1	0.69
กองทุนหมู่บ้าน	50	34.48	41	28.28	91	62.76
กลุ่มออมทรัพย์						
หมู่บ้าน	3	2.07	3	2.07	6	4.14
เงินกู้นอกระบบ	0	0.00	1	0.69	1	0.69
ญาติพี่น้อง	14	9.66	11	7.59	25	17.24
รวม	79	54	66	46	145	100
รายได้จากการเกษตร (บาท)						
ต่ำกว่า 50,000	10	6.90	8	5.52	18	12.41
50,001 - 100,000	35	24.14	29	20.00	64	44.14
100,001 - 150,000	14	9.66	11	7.59	25	17.24
มากกว่า 150,001	21	14.48	17	11.72	38	26.21
รวม	80	55	65	45	145	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=145

ปัจจัย	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รายได้นอกการเกษตร (บาท)						
จากการรับจ้าง						
ต่ำกว่า 20,000	16	11.03	10	6.90	26	17.93
20,001 - 40,000	10	6.90	11	7.59	21	14.48
มากกว่า 40,001	8	5.52	6	4.14	14	9.66
จากการประกอบอาชีพเสริม						
ต่ำกว่า 20,000	14	9.66	13	8.97	27	18.62
20,001 - 40,000	6	4.14	5	3.45	11	7.59
มากกว่า 40,000	6	4.14	4	2.76	10	6.90
จากบุตรหลานส่งให้						
ต่ำกว่า 20,000	11	7.59	8	5.52	19	13.10
20,001 - 40,000	4	2.76	4	2.76	8	5.52
จากการให้เช่าที่ดิน						
ต่ำกว่า 20,000	4	2.76	4	2.76	8	5.52
มากกว่า 40,000	1	0.69	0	0.00	1	0.69
รวม	80	55	65	45	145	100
รายจ่ายจากการทำการเกษตร						
ต่ำกว่า 50,000 บาท	27	18.62	22	15.17	49	33.79
50,001 - 100,000	33	22.76	26	17.93	59	40.69
100,001 - 150,000	12	8.28	10	6.90	22	15.17
มากกว่า 150,000	8	5.52	7	4.83	15	10.34
รวม	80	55	65	45	145	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	n=145					
	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
รายจ่ายจากการทำการเกษตร						
ต่ำกว่า 50,000 บาท	27	18.62	22	15.17	49	33.79
50,001 - 100,000	33	22.76	26	17.93	59	40.69
100,001 - 150,000	12	8.28	10	6.90	22	15.17
มากกว่า 150,000	8	5.52	7	4.83	15	10.34
รวม	80	55	65	45	145	100
รายจ่ายอื่น						
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน						
ต่ำกว่า 20,000	18	12.41	14	9.66	32	22.07
20,001 - 40,000	28	19.31	24	16.55	52	35.86
มากกว่า 40,000	34	23.45	27	18.62	61	42.07
รวม	80	55	65	45	145	100
ค่ารักษาพยาบาล						
ต่ำกว่า 5,000	37	25.52	35	24.14	72	49.66
5,001 - 10,000	25	17.24	21	14.48	46	31.72
มากกว่า 10,000	12	8.28	15	10.34	27	18.62
รวม	74	51	71	49	145	100
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา						
ต่ำกว่า 10,000	29	20.00	35	24.14	64	44.14
10,001 - 20,000	25	17.24	29	20.00	54	37.24
มากกว่า 20,000	14	9.66	13	8.97	27	18.62
รวม	68	47	77	53	145	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัย	n=145					
	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ค่าทำบุญ/บริจาค/การกุศลอื่น ๆ						
ต่ำกว่า 3,000	30	20.69	25	17.24	55	37.93
3,001 - 5,000	22	15.17	27	18.62	49	33.79
มากกว่า 5,000	18	12.41	23	15.86	41	28.28
รวม	70	48	75	52	145	100
ค่าชำระคืนเงินกู้แหล่งอื่น						
หนี้ ธ.ก.ส.	12	8.28	9	6.21	21	14.48
หนี้กองทุนหมู่บ้าน	50	34.48	41	28.28	91	62.76
หนี้นายทุน	0	0.00	1	0.69	1	0.69
หนี้นอกระบบ	0	0.00	1	0.69	1	0.69
ญาติพี่น้อง	14	9.66	11	7.59	25	17.24
กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน	3	2.07	3	2.07	6	4.14
รวม	79	43	66	36	145	79

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เป็นดังนี้

เพศ เป็นเพศหญิงจำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.72 และเพศชายมีเพียง 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.28 แบ่งเป็นหนี้ดีจำนวน 80 ราย และหนี้เสียจำนวน 65 ราย โดยหนี้ดีจะมีสัดส่วนของเพศชาย จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.97 และเพศหญิง จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.21 ส่วนหนี้เสียจะมีสัดส่วนของเพศชาย จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.31 และเพศหญิง จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.52 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันพบว่าร้อยละของเพศชายที่มีหนี้ดีจะมีจำนวนมากกว่าร้อยละของเพศชายที่มีหนี้เสีย และร้อยละของเพศหญิงที่มีหนี้ดีจะมีจำนวนมากกว่าร้อยละของเพศหญิงที่มีหนี้เสียเช่นเดียวกัน

อายุ มีทั้งหนี้ดีและหนี้เสียทั้งหมดอยู่ในอายุช่วง 41-50 ปี คือ จำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.97 โดยเป็นหนี้เสียร้อยละ 24.14 และหนี้ดีร้อยละ 24.83 จะเห็นว่ามีหนี้ดีมากกว่าหนี้เสีย รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี มีจำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.90 ช่วงอายุ 31-40 ปี มีจำนวน

18 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.41 ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป มีจำนวน 914 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.66 และในช่วงอายุมากกว่า 17–30 ปี มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07

สถานภาพ อยู่ในสถานภาพสมรส โดยมีจำนวนทั้งหมด คือ จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.41 โดยจัดเป็นหนี้ดี ร้อยละ 40.69 มากกว่าหนี้เสีย รองลงมาคือ สถานภาพโสดและม่าย มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.66 และอยู่ในสถานภาพหย่า มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.28

ระดับการศึกษา มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีทั้งหมด 99 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.28 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.48 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.03 การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.14 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07

จำนวนบุคคลภายในครอบครัว มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 4–6 คน โดยมีจำนวนทั้งหมด 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.41 รองลงมา มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 1-3 คน มีจำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.93 มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 7-9 คน มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.28 และมีจำนวนบุคคลภายในครอบครัวมากกว่า 9 คน มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.38 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าหนี้ดีมีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 4–6 คน มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.97 มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 1-3 คน มีจำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.69 มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 7-9 คน มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.83 และมีจำนวนบุคคลภายในครอบครัวมากกว่า 9 คน มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69 สำหรับในส่วนของหนี้เสีย จะมีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 4–6 คน มีจำนวนมากที่สุด คือ 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.45 มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 1-3 คน มีจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.24 มีจำนวนบุคคลภายในครอบครัว 7-9 คน มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.45 และมีจำนวนบุคคลภายในครอบครัวมากกว่า 9 คน มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69

จำนวนแรงงานในครอบครัว มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 1–3 คน โดยมีจำนวนทั้งหมด คือ จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.07 รองลงมา มีจำนวนแรงงาน 4–6 คน มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.86 และมีจำนวนแรงงาน 7–9 คน มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าหนี้ดีส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 1-3 คน มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.52 รองลงมาจะมีจำนวนแรงงานในครอบครัว 4–6 คน มีจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.97 และมีจำนวนแรงงานในครอบครัว 7–9 คน มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.38 สำหรับในส่วนของหนี้เสียจะมีจำนวนแรงงานในครอบครัว 1–3 คน

ซึ่งมากที่สุด คือ จำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.55 ในขณะที่เดียวกันที่หนี้ดีจะมีจำนวนแรงงานในครอบครัว 1-3 ซึ่งมากที่สุด จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.52

ความเชื่อ/การนับถือศาสนา นับถือศาสนาพุทธ ทั้งหมด คือ 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าส่วนใหญ่จะมีหนี้ดี มีจำนวน 114 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.62 และหนี้เสีย มีจำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.38

พื้นที่ทำการเกษตร มีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรมีทั้งการเช่าที่ดินของผู้อื่นและที่ดินของตนเอง โดยมีจำนวนทั้งหมด คือ จำนวน 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งแบ่งเป็นการเช่าพื้นที่ทำการเกษตร 1-40 ไร่ มีจำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.62 การเช่าพื้นที่ทำการเกษตร 41-60 ไร่ มีจำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.97 และการเช่าพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 61 ไร่ขึ้นไป ซึ่งมีน้อยที่สุดจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.41 ส่วนการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง แบ่งเป็นการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร 1-40 ไร่ มีจำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.69 การเช่าพื้นที่ทำการเกษตร 41-60 ไร่ มีจำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.24 และการเช่าพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 61 ไร่ขึ้นไป ซึ่งมีมากที่สุดจำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.07 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าหนี้ดีจะมีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรโดยการเช่าของผู้อื่น 1-40 ไร่ โดยมีจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.52 และหนี้เสียส่วนใหญ่จะมีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรโดยการเช่าของผู้อื่น 41-60 ไร่ มีจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.52

แหล่งเงินกู้อื่น ๆ กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.76 กู้เงินจากญาติพี่น้องมีจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.24 กู้เงินจาก ธ.ก.ส. จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.48 กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.14 และกู้เงินจากเงินกู้นอกระบบ (นายทุน) มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าสมาชิกที่มีหนี้ดีและหนี้เสียตามแหล่งเงินกู้ข้างต้นเรียงตามลำดับเช่นเดียวกัน

รายได้จากการทำการเกษตร มีรายได้จากการทำการเกษตร ซึ่งมีรายได้ตั้งแต่ 50,001 - 100,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.14 รองลงมา มีรายได้มากกว่า 150,001 บาท จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.21 มีรายได้ 100,001-150,000 บาท มีจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.04 และมีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.41 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าสมาชิกที่มีหนี้ดีมีรายได้จากการทำการเกษตรที่มีรายได้ตั้งแต่ 50,001 - 100,000 บาท โดยจะมีจำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.14 และมีหนี้เสียจากผู้ที่มีรายได้ทางการเกษตรตั้งแต่ 50,001 - 100,000 บาท มีจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.00

รายได้อื่น ๆ พบว่ามีรายได้อื่น ๆ เรียงตามลำดับ ดังนี้

รายได้จากการรับจ้าง มีจำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.45 ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.86 รองลงมามีรายได้ 20,001–40,000 บาท มีจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.93 และมีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.66

รายได้จากการประกอบอาชีพเสริม มีจำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.08 ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.59 รองลงมามีรายได้ 20,001–40,000 บาท มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.59 และมีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.90

รายได้จากบุตร-หลานส่งมาให้ มีจำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.90 ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 มีจำนวนมากที่สุด คือ 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.38 และมีรายได้ 20,001–40,000 บาท มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.52

รายได้จากการให้เช่าที่ดินมีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.21 ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.52 และมีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าทั้งสมาชิกที่มีหนี้ดีและหนี้เสียส่วนใหญ่มีรายได้จากการรับจ้างต่ำกว่า 20,000 บาท โดยหนี้ดีจะมีจำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.00 และหนี้เสีย มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.86

รายจ่ายจากการทำการเกษตร มีรายจ่ายจากการทำการเกษตร รายจ่าย 50,001–100,000 บาท จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.69 รายจ่ายต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.79 รายจ่าย 100,001–150,000 บาท มีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.17 และรายจ่ายมากกว่า 150,000 บาท มีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.34

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าสมาชิกที่มีหนี้ดีและหนี้เสียจะมีรายจ่ายจากการทำการเกษตร โดยจะมีหนี้ดี จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 55 และมีหนี้เสีย จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 45

รายจ่ายอื่น พบว่ามีรายจ่ายอื่น ๆ เรียงตามลำดับ ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นรายจ่ายมากกว่า 40,000 บาท ที่ใช้จ่ายมากที่สุด คือ จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.07 มีค่าใช้จ่าย 20,001–40,000 บาท มีจำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.86 และรายจ่ายต่ำกว่า 20,000 บาท มีจำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.07

ค่ารักษาพยาบาล มีรายจ่ายต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.66 รองลงมามีรายจ่าย 5,001–10,000 บาท มีจำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.72 และมีรายจ่ายมากกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.62

ค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.14 รองลงมามีรายจ่าย 10,001 - 20,000 บาท มีจำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.24 และมีรายจ่ายมากกว่า 20,000 บาท มีจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.62

ค่าทำบุญ/บริจาค/การกุศลอื่น ๆ มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.93 รองลงมามีรายได้ 3,001–5,000 บาท มีจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.79 และมีรายจ่ายมากกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.28

นอกจากมีรายจ่ายอื่น ๆ แล้วยังมีรายจ่ายในการชำระคืนต่อแหล่งเงินกู้อื่นอีก โดยชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.76 ชำระหนี้ญาติพี่น้อง จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.24 ชำระหนี้ ธ.ก.ส. จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.48 ชำระหนี้กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.14 ชำระหนี้้นอกระบบ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69 และชำระหนี้รายทุน จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าทั้งสมาชิกที่มีหนี้ดีส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาลต่ำกว่า 5,000 บาท โดยหนี้ดีมีจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.52 และหนี้เสียส่วนใหญ่จากการชำระคืนต่อแหล่งเงินกู้จากหนี้กองทุนหมู่บ้านจำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.28

3. พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิก

3.1 ภาระหนี้สินที่มีอยู่ต่อสหกรณ์ในปัจจุบัน

ภาระหนี้สินที่มีอยู่ต่อสหกรณ์ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของภาระหนี้สินต่อสหกรณ์ โดยจำแนกลักษณะหนี้ดีและหนี้เสีย

n = 145

ภาระหนี้สินต่อสหกรณ์ ในปัจจุบัน	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
เงินกู้ระยะสั้น						
ปลอดหนี้	12	8.28	0	0.00	12	8.28
1 - 50,000 บาท	9	6.21	18	12.41	27	18.62
50,001 - 100,000 บาท	12	8.28	10	6.90	22	15.17
100,001 - 150,000 บาท	3	2.07	5	3.45	8	5.52
150,001 - 200,000 บาท	2	1.38	2	1.38	4	2.76
250,001 - 300,000 บาท	4	2.76	2	1.38	6	4.14
เกินกว่า 300,000 บาท	1	0.69	2	1.38	3	2.07
รวม	43	30	39	27	82	57

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 145

ภาระหนี้สินต่อสหกรณ์ ในปัจจุบัน	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
เงินกู้ระยะปานกลาง						
ปลอดหนี้	3	2.07	0	0.00	3	2.07
1 - 50,000 บาท	7	4.83	9	6.21	16	11.03
50,001 - 100,000 บาท	6	4.14	5	3.45	11	7.59
100,001 - 150,000 บาท	6	4.14	8	5.52	14	9.66
150,001 - 200,000 บาท	2	1.38	4	2.76	6	4.14
200,001 - 250,000 บาท	1	0.69	1	0.69	2	1.38
250,001 - 300,000 บาท	4	2.76	4	2.76	8	5.52
เกินกว่า 300,000 บาท	2	1.04	1	0.69	3	2.07
รวม	31	21	32	22	63	43

จากตารางที่ 4.2 พบว่าปัญหาภาระหนี้สินที่มีต่อสหกรณ์ จัดเป็นหนี้ดีของเงินกู้ระยะสั้น จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 และมีหนี้เสีย จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 27 และหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง มีหนี้ดี จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 21 และหนี้เสีย จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 22

3.2 พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้

พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้ในปัจจุบันเพื่อวัตถุประสงค์ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการกู้เงินระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกโดยจำแนกลักษณะหนี้ดีและหนี้เสีย

พฤติกรรมการใช้เงินกู้	n =145					
	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ตามวัตถุประสงค์การขอกู้						
เงินกู้ระยะสั้น						
ค่าใช้จ่ายการเกษตร	28	19.31	24	16.55	52	35.86
ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตาม						
จำเป็น	7	4.83	6	4.14	13	8.97
ค่าใช้จ่ายการเกษตรและ						
ครัวเรือน	4	2.76	4	2.76	8	5.52
ค่าใช้จ่ายการเกษตรและซื้อ						
ปศุสัตว์	4	2.76	5	3.45	9	6.21
รวม	43	24	39	27	82	57
เงินกู้ระยะปานกลาง						
ชำระหนี้สินเดิมเพื่อ						
การเกษตร	11	7.59	9	6.21	20	13.79
ซื้อเครื่องจักรกล/สัตว์ใช้งาน	3	2.07	4	2.76	7	4.83
ทำการเกษตรตามแนวทฤษฎี						
ใหม่	2	1.38	2	1.38	4	2.76
ปรับปรุงบ้าน	3	2.07	4	2.76	7	4.83
ซื้อที่ดิน นुकเบิก/ปรับปรุง						
ที่ดิน	2	1.38	1	0.69	3	2.07
ทำสวน	1	0.69	2	1.38	3	2.07
ชำระหนี้สินและซื้อที่ดิน	3	2.07	2	1.38	5	3.45
ซื้อเครื่องจักรกลและ						
ปรับปรุงบ้าน	1	0.69	0	0.00	1	0.69

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้เงินกู้	n=145					
	หนี้ดี		หนี้เสีย		รวม	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ชำระหนี้สินและซื้อ	2	1.38	4	2.76	6	4.14
เครื่องจักรปรับปรุงบ้านและทำ						
การเกษตรฯ	1	0.69	2	1.38	3	2.07
ชำระหนี้สินและปรับปรุง	1	0.69	1	0.69	2	1.38
บ้าน						
ซื้อเครื่องจักรกลและทำเกษตรฯ	1	0.69	1	0.69	2	1.38
รวม	31	21	32	22	63	43

จากตารางที่ 4.3 พบว่าพฤติกรรมการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินระยะสั้น มีจำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.56 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเกษตร (ค่าพันธุ์ข้าว ปุ๋ย ยาปราบศัตรูและโรคพืช วัสดุการเกษตรอื่น) มีจำนวนมากที่สุด คือ 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.86 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามจำเป็นจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.97 ค่าใช้จ่ายการเกษตรและซื้อปศุสัตว์จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.21 และค่าใช้จ่ายการเกษตรและครัวเรือนจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.52 สำหรับเงินกู้ระยะปานกลาง มีจำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.44 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร มีจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.79 เพื่อซื้อเครื่องจักรกล/สัตว์ใช้งานมีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.83 เพื่อปรับปรุงบ้าน มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.83 เพื่อชำระหนี้สินและซื้อเครื่องจักรจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.14 ชำระหนี้สินและซื้อที่ดิน จำนวน 5 รายคิดเป็นร้อยละ 3.45 ทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.76 ปรับปรุงบ้านและทำการเกษตรฯจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07 ซื้อที่ดินบุกเบิก/ปรับปรุงที่ดินจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07 ทำสวนจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07 ชำระหนี้สินและปรับปรุงบ้านจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.38 และซื้อเครื่องจักรกลและปรับปรุงบ้านจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.69

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกที่มีหนี้ดีกับหนี้เสีย พบว่าสมาชิกที่มีหนี้ดีและหนี้เสีย จะกู้เงินระยะสั้นตามวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเกษตร โดยมีหนี้ดี จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.31 และมีหนี้เสีย จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.55

3.3 แหล่งเงินที่นำมาชำระหนี้สหกรณ์

แหล่งเงินที่นำมาชำระหนี้สหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร กู้เงินจากแหล่งอื่นมาชำระ และบุตรหลานส่งเงินมาให้เพื่อชำระหนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของแหล่งเงินที่นำมาชำระหนี้สหกรณ์

แหล่งเงินที่นำมาชำระหนี้สหกรณ์	หนี้ดี	
	ราย	ร้อยละ
มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร	103	71.03
กู้เงินจากแหล่งอื่นมาชำระ	19	13.10
บุตรหลานส่งเงินมาให้ชำระหนี้	15	10.34
อื่น ๆ รับจ้าง	3	2.07

n = 145

หมายเหตุ จำนวน 5 รายไม่ตอบ

จากตารางที่ 4.4 พบว่าแหล่งเงินที่นำมาชำระหนี้เงินกู้มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร มีจำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.03 รองลงมาเป็นรายได้จากกู้เงินจากแหล่งอื่นมาชำระ มีจำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.10 รายได้จากบุตรหลานส่งเงินมาให้ มีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.34 และรายได้จากอื่น ๆ จากการรับจ้าง มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.07 ตามลำดับ

3.4 ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการประสบภัยธรรมชาติ ราคาผลิตผลตกต่ำ การนำเงินกู้ไปชำระหนี้เจ้าหนี้รายอื่นก่อน และการนำเงินกู้ไปใช้ด้านอื่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

n = 145

สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด	หนี้เสีย	
	ราย	ร้อยละ
ประสบภัยธรรมชาติ	80	55.17
ราคาผลิตผลตกต่ำ	48	33.10
นำเงินกู้อุปชำระคืนเจ้าหนี้รายอื่นก่อน	11	7.59
นำเงินกู้อุปใช้ด้านอื่น	5	3.45

หมายเหตุ จำนวน รายไม่ตอบ

จากตารางที่ 4.5 พบว่าส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการประสบภัยธรรมชาติ มีจำนวนทั้งหมด 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.17 รองลงมาคือ ราคาผลิตผลตกต่ำ มีจำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.10 มีการนำเงินกู้อุปชำระคืนเจ้าหนี้รายอื่นก่อน มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.59 และนำเงินกู้อุปใช้ด้านอื่น เช่น ซื้อรถยนต์/รถจักรยานยนต์ ค่าการศึกษาบุตร จัดงานบวช งานแต่งงาน มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.45

4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี โดยทำการทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test of independent) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้ ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตาม วัตถุประสงค์เงินกู้ระยะสั้น

ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตาม
วัตถุประสงค์เงินกู้ระยะสั้น

n=145

ตัวแปร	Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
เพศ	43.759*	.003
อายุ	76.686	.702
สถานภาพ	67.091	.339
การศึกษา	109.224	.369
บุคคลในครอบครัว	53.294	.803
แรงงานในครอบครัว	17.449	1.000
พื้นที่ทำการเกษตร	58.043	.986
รายได้จากการเกษตร	80.076	.072
รายได้อื่นๆ	43.376	.412
รายจ่ายจากการเกษตร	69.838	.259
รายจ่ายอื่นในครัวเรือน	45.026	.346
ค่ารักษาพยาบาล	39.508	.581
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	38.154	.641

* แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n=145

ตัวแปร	Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
ค่าทำบุญ/บริจาค	40.94	.517
ค่าชำระคืนเงินกู้อื่น	87.789	.996
สถานภาพความเป็นหนี้	969.044*	.000
สาเหตุของหนี้ค้างชำระ	197.671	.058

* แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะสั้นพบว่าเพศ และสถานภาพความเป็นหนี้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะสั้นที่ระดับนัยสำคัญ .05

สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนบุคลากรในครอบครัว แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร รายได้จากการเกษตร รายได้อื่น รายจ่ายจากการเกษตรและรายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายจากค่ารักษาพยาบาล รายจ่ายจากค่าใช้จ่ายในการศึกษา รายจ่ายจากค่าทำบุญ รายจ่ายในการชำระคืนเงินกู้อื่น และสาเหตุของหนี้ค้างชำระไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะสั้น

4.2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตาม วัตถุประสงค์เงินกู้ระยะปานกลาง

ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตาม
วัตถุประสงค์เงินกู้ระยะปานกลาง

n=145

ตัวแปร	Pearson Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
เพศ	36.671*	.000
อายุ	36.454	.889
สถานภาพ	27.295	.851
การศึกษา	67.419	.238
บุคคลในครอบครัว	71.531*	.000
แรงงานในครอบครัว	52.12*	.001
พื้นที่ทำการเกษตร	71.498*	.016
รายได้จากการเกษตร	32.759	.624
รายได้อื่นๆ	26.898	.309
รายจ่ายจากการเกษตร	43.599	.180
รายจ่ายอื่นในครัวเรือน	37.913*	.035
ค่ารักษาพยาบาล	36.484*	.049
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	36.172	.053
ค่าทำบุญ/บริจาค	24.876	.413
ค่าชำระคืนเงินกู้อื่น	106.977*	.005
สถานภาพความเป็นหนี้	610.739*	.000
สาเหตุของหนี้ค้างชำระ	45.562	1.000

* แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะปานกลางพบว่าเพศ จำนวนบุคลากรในครอบครัว แรงแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายจากค่ารักษาพยาบาล รายจ่ายในการชำระคืนเงินกู้อื่น และสภาพความเป็นหนี้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะปานกลางที่ระดับนัยสำคัญ .05

สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้จากการเกษตร รายได้อื่น รายจ่ายจากการเกษตร รายจ่ายจากค่าใช้จ่ายในการศึกษา รายจ่ายจากค่าทำบุญ และสาเหตุของหนี้ค้างชำระไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะปานกลาง

5. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้

5.1 ปัญหาอุปสรรคในการใช้เงินกู้

ปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่จะไม่แสดงความคิดเห็น ปัญหาที่พบมีจำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.17 จะประสบกับปัญหาเรื่องการทำการเกษตรประสบภัยธรรมชาติจากน้ำท่วม ขาดผลผลิตไม่ได้ราคา (ราคาตกต่ำ) และโรคแมลงระบาด

5.2 ข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้

ข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าสมาชิกสหกรณ์ที่ให้คำแนะนำ จะเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายของภาครัฐในโครงการประกันรายได้เกษตรกร และขอให้สหกรณ์พักชำระหนี้ให้สมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการให้เงินกู้ของสหกรณ์ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี เพื่อส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านภาระหนี้สิน ซึ่งแต่ละด้านจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา จำนวนบุคคลในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ความเชื่อ/การนับถือศาสนา พื้นที่ทำการเกษตร รายได้/รายจ่ายในการทำการเกษตร รายได้/รายจ่ายนอกภาคการเกษตร สถานภาพการเป็นหนี้ และสาเหตุของหนี้ค้างชำระ ผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้'

1. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด จังหวัดสระบุรี โดยรวมในแต่ละด้านเมื่อพิจารณาในรายละเอียด ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของการให้เงินกู้ของสหกรณ์ สหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิก 2 ประเภท คือเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง โดยให้เงินกู้ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงิน 14,535,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.37 มีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อที่ดินเพื่อการเกษตร ซื้อรถไถนา และซื้อเครื่องจักรกล

1.2 ลักษณะส่วนบุคคล มีสมาชิกสหกรณ์ที่ชำระหนี้คืนได้ตามปกติ จำนวน 80 ราย และสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามปกติ จำนวน 65 ราย รวมทั้งหมด 145 ราย ดังนี้

ด้านบุคคล สมาชิกเป็นเพศหญิง จำนวน 75 ราย ร้อยละ 51.72 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 71 ราย ร้อยละ 48.97 มีสถานภาพการสมรส จำนวน 105 ราย ร้อยละ 72.41 และจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 99 ราย ร้อยละ 68.28

ด้านสังคม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมี 4-6 คน จำนวน 76 ราย ร้อยละ 52.41 มีแรงงานอยู่ที่จำนวน 1-3 คน จำนวน 119 ราย ร้อยละ 82.07 และความเชื่อ/การนับถือศาสนาปรากฏว่าทุกรายนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100

ด้านเศรษฐกิจ มีจำนวนที่ดินที่สามารถทำการเกษตรได้ตั้งแต่ 41-60 ไร่ จำนวน 71 ราย ร้อยละ 48.97 สมาชิกสหกรณ์กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 91 ราย ร้อยละ 62.76 มีการทำเกษตรกรรมมากกว่า 1 ประเภท มีรายได้ทางการเกษตรตั้งแต่ 50,001 - 100,000 บาท จำนวน 64 ราย ร้อยละ 44.14 และมีรายได้นอกภาคการเกษตรจากการประกอบอาชีพเสริมจำนวน 27 ราย ร้อยละ 18.62 รายจ่ายจากการทำการเกษตร ระหว่าง 50,000-100,000 บาท จำนวน 59 ราย ร้อยละ 40.69 และมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเป็นค่ารักษาพยาบาลต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 72 ราย ร้อยละ 49.66 นอกจากนี้มีการนำเงินไปชำระค่างวดเงินกู้อื่นอีกจากการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 91 ราย ร้อยละ 62.76

1.3 พฤติกรรมการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของกู้ มีวัตถุประสงค์การขอกู้เงินระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเกษตร จำนวน 52 ราย ร้อยละ 35.86 กู้เงินระยะปานกลาง เพื่อชำระหนี้สินเดิมเพื่อการเกษตร จำนวน 20 ราย ร้อยละ 13.79 นอกจากนี้สามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้ตามกำหนดจากการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรจำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.03 และมีหนี้ค้างชำระที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนดจากการประสบภัยธรรมชาติ มีจำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.17 และราคาผลผลิตตกต่ำ จำนวน 48 ราย ร้อยละ 33.10

1.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้ ประกอบด้วยเงินกู้ระยะสั้นได้แก่ เพศ และสภาพความเป็นหนี้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลางได้แก่ เพศ จำนวนบุคลากรในครอบครัว แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายจากค่ารักษาพยาบาล รายจ่ายในการชำระค่างวดเงินกู้อื่น และสภาพความเป็นหนี้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินระยะปานกลาง

1.5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้

1.5.1 ปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าจำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.17 จะประสบกับปัญหาเรื่องการทำการเกษตรประสบภัยธรรมชาติจากน้ำท่วม ขายผลิตผลไม่ได้ราคา และโรคแมลงระบาด

1.5.2 ข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายของภาครัฐในโครงการประกันรายได้เกษตรกร และขอให้สหกรณ์พักชำระหนี้ให้สมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติ

2. อภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาที่ได้ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด จำนวน 145 ราย และการสัมภาษณ์กรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาได้พบประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพทั่วไปของการใช้เงินกู้ของสหกรณ์ พบว่าการใช้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ นอกจากมีการดำเนินการและปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ว่าด้วยการใช้เงินกู้แก่สมาชิกและดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ.2551 แล้วยังพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น คุณสมบัติผู้กู้ ประวัติการชำระหนี้ แผนการผลิต และหลักประกันเงินกู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจอมชัย รอดหัตถาน (2553:บทคัดย่อ) ได้อธิบายการใช้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์นอกจากการปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์แล้ว ต้องพิจารณาคุณสมบัติผู้กู้ ประวัติการชำระหนี้ แผนการผลิต หลักประกันเงินกู้ และพิจารณาหลัก C's Policy เพื่อพิจารณาความมั่นคงหรือความเสี่ยง

2.2 ลักษณะส่วนบุคคล พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพการสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีแรงงานอยู่ที่จำนวน 1-3 คน โดยมีที่ดินที่สามารถทำการเกษตรได้ร้อยละ 48.97 และนอกจากสมาชิกจะกู้เงินสหกรณ์ ยังกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งในปัจจุบันสมาชิกมีการกู้เงินได้จากแหล่งเงินอื่น ๆ อาจส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ประกอบกับพื้นที่ในการทำการเกษตรมักจะประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติส่งผลให้สมาชิกหมุนเงินไม่ทันในการชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับกนิษฐา จอมวิญญูณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชำระหนี้ค้ำเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน สาขาลำปางพบว่าปัญหาอันดับแรก คือ รายได้ของครอบครัวต่อเดือนลดลงมา ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จำนวนบุคคลที่อาศัยในครอบครัว การให้บริการของธนาคาร และค่านิยมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์การประกอบอาชีพในปัจจุบันที่มีผลต่อการชำระหนี้ค้ำเงินกู้ให้แก่ธนาคาร

2.3 พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิก มีวัตถุประสงค์การขอกู้เงินระยะสั้น เพื่อเป็น

ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูก และกู้เงินระยะปานกลาง เพื่อชำระหนี้สินเดิมเพื่อการเกษตร มีรายจ่ายจากการทำการเกษตร ประกอบกับมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตร ประกอบด้วย ค่ารักษาพยาบาล นอกจากนี้ยังมีการนำเงินไปชำระคืนแหล่งเงินกู้อื่นอีก ได้แก่ ชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน และภาระหนี้สินที่มีอยู่กับสหกรณ์ มีหนี้เงินกู้ระยะสั้นและหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง ส่วนการชำระคืนหนี้เงินกู้ส่วนใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร และสำหรับรายที่ชำระคืนหนี้เงินกู้ไม่ได้มีสาเหตุหลักมาจากประสบภัยธรรมชาติ และราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดซึ่งสอดคล้องกับจอมชัย รอดทัศนทาน (2553:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังทรายพูน จำกัด จังหวัดพิจิตรพบว่าพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร และรายจ่ายภาคการเกษตร มีผลต่อภาระหนี้สินที่ค้างชำระอยู่ต่อสหกรณ์ ซึ่งการทำการเกษตรบนที่ดินของตนเองทำให้สามารถลดต้นทุนการทำนา และจำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้จากการเกษตรและวัตถุประสงค์ของเงินกู้ มีผลต่อการชำระหนี้ต่อสหกรณ์ ซึ่งเมื่อมีการนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ย่อมมีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ได้

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้จากเงินกู้ระยะสั้นพบว่าเพศ และสภาพความเป็นหนี้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลางพบว่าเพศ จำนวนบุคลากรในครอบครัว แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายจากค่ารักษาพยาบาล รายจ่ายในการชำระคืนเงินกู้อื่น และสภาพความเป็นหนี้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้เงินกู้ระยะปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเมื่อสมาชิกกู้เงิน และมีการนำเงินกู้ไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ย่อมมีความสามารถในการชำระคืนหนี้เงินกู้ สอดคล้องกับสมพล ออบเชย (2547 : 19) (อ้างใน ชีระมุสิกะ, 2538) ศึกษาพบว่าการที่ลูกค้าไม่ชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคารตามกำหนดระยะเวลาชำระคืนนั้น อาจมีมูลเหตุแตกต่างกันมากมายหลายประการ เช่น มูลเหตุจากตัวลูกค้าผู้กู้ ได้แก่ ลูกค้าเสียชีวิต ลูกค้าวิกลจริต ลูกค้าเลิกประกอบอาชีพการเกษตร ลูกค้าย้ายถิ่นที่อยู่ ลูกค้าให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน หรือลูกค้ามีพฤติกรรมไม่ดี เช่น ชอบเล่นการพนัน ดินยาเสพติด เป็นต้น ลูกค้ามีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุผลสมควร เช่น เห็นลูกค้าอื่นไม่ชำระหนี้ก็ไม่ชำระบ้าง เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัดสามารถนำผลสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจในการปล่อยสินเชื่อให้แก่สมาชิกทั้ง 2 ประเภทคือ เงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะปานกลาง ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกตามวัตถุประสงค์การขอกู้ทำให้การชำระคืนหนี้เงินกู้ส่วนใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร และในกรณีที่ชำระคืนหนี้เงินกู้ไม่ได้มีสาเหตุหลักมาจากประสพภัยธรรมชาติ และราคาผลิตผลตกต่ำ สหกรณ์ควรกำหนดนโยบายช่วยเหลือร่วมกับภาครัฐใน โครงการประกันรายได้เกษตรกร และช่วยเหลือเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้หรือพักชำระหนี้ให้กับสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติเพื่อที่จะสามารถชำระคืนเงินกู้ได้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ถ้ามีปัจจัยอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นว่ามีผลต่อการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ที่น่าจะนำมาทำการวิเคราะห์ ควรมีการศึกษาติดตามผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกสหกรณ์ และศึกษาประเมินผลการใช้เงินกู้และการได้รับเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา จอมวิญญาณ์ (2546) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ค้ำเงินกู้ในโครงการธนาคารประชาชน ของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549) สถิติสหกรณ์ในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2550) การสหกรณ์ในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) หลักการสหกรณ์และการส่งเสริมสหกรณ์แห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- จรูญรัตน์ ตระการศิรินนท์ (2540) ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จอมชัย รอดทัดทาน (2553:บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังทรายพูน จำกัด จังหวัดพิจิตร การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คารณี พุทธิวิบูลย์ (2543) การจัดการสินเชื่อ. ฉบับปรับปรุง กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์
- ธงชัย สันติวงษ์ (2517) พฤติกรรมผู้บริโภค พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ประชุมช่าง, บจก.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2535) “ปริทัศน์ทางวิชาการของ ธ.ก.ส.” วารสาร ธ.ก.ส. ฉบับที่ 5
- นรชัย ดิยสรศัย (2540) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ค้ำเงินกู้. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นรินทร์พร จุลมนต์ (2542) การสหกรณ์เบื้องต้น กรุงเทพมหานคร คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- นิกร มาตุพรหม (2542) ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริม

การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- พสุ สัตถาภรณ์ (2533) การบริหารงานสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- มานพ ชูแสง (2543) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เงินกู้ที่มีผลต่อการชำระคืน ธ.ก.ส. ของชาวสวนกาแฟในจังหวัดชุมพร วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ยุวดี พุทธระกูล (2538) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สินเชื่อของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรสิทธิ์ โนนานนท์ (2543) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วันเพ็ญ อนิวรรณพงษ์ (2530) สถาบันการเงินและตลาด กรุงเทพมหานคร กิ่งจันทร์การพิมพ์
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) พฤติกรรมผู้บริโภค กรุงเทพมหานคร พัฒนาศึกษา
- ศุภร เสรีรัตน์ (2545) พฤติกรรมผู้บริโภค พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร เออาร์ บีซิเนส เพรส
- สมพล อบเชย (2547) พฤติกรรมการใช้สินเชื่อของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร อำเภอลำปาง จังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด (2554) งบดุล-งบกำไรขาดทุน : รายงานกิจการประจำปี 2554 สระบุรี
- _____. (2553) งบดุล-งบกำไรขาดทุน : รายงานกิจการประจำปี 2553 สระบุรี
- _____. (2552) งบดุล-งบกำไรขาดทุน : รายงานกิจการประจำปี 2552 สระบุรี
- _____. (2551) งบดุล-งบกำไรขาดทุน: รายงานกิจการประจำปี 2551 สระบุรี
- _____. (2550) งบดุล-งบกำไรขาดทุน: รายงานกิจการประจำปี 2550 สระบุรี
- สังคม จีระออ (2541) การให้บริการสินเชื่อด้านเกษตรกรรมรายคนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอยู่คูเมือง อำเภอกูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์) มนุษยศาสตร์และสังคม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุนี ศักรนันท์ (2518) สถาบันและตลาดการเงิน กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เสนอ ธงโสม (2541) ศักยภาพในการจัดการเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาโพนทอง อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด วิทยานิพนธ์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์) มนุษยศาสตร์
และสังคม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก

แบบสอบถามสมาชิก

ID :

สหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด

การศึกษาพฤติกรรมทางการเงินของผู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านหมอ จำกัด ปี 2554
(การตอบแบบสอบถามใช้เพื่องานทางวิชาการเท่านั้น ซึ่งไม่กระทบต่อการกู้เงินจากสหกรณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 17 - 30 ปี 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี
 มากกว่า 61 ปี
3. สถานภาพ
 โสด สมรส
 หย่า ม่าย
 อื่น ๆ (ระบุ).....
4. การศึกษา
 ไม่ได้เรียนหนังสือ ระดับประถมศึกษา
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
(ปวส.)
 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อื่น(ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. ความเชื่อ/การนับถือศาสนา
 ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม
 ศาสนาฮินดู อื่น ๆ .....
6. จำนวนบุคคลภายในครอบครัวทั้งหมด
 1 - 3 คน 4 - 6 คน
 7 - 9 คน มากกว่า 9 คน

7. จำนวนบุคคลภายในครอบครัวที่สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้

- 1 – 3 คน   4 – 6 คน
 7 – 9 คน   มากกว่า 9 คน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

8. พื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้

- ที่ดินเป็นของตนเอง.....ไร่   ที่ดินเช่าเพื่อการเกษตร.....ไร่
 ที่ดินให้ทำกิน (ไม่คิดค่าเช่า).....ไร่

9. ในรอบปีการผลิตที่แล้ว ท่านกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สหกรณ์   ธ.ก.ส.   ธนาคารออมสิน
 ธนาคารพาณิชย์   กองทุนหมู่บ้าน   กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน
 เงินกู้นอกระบบ   ญาติพี่น้อง   อื่น ๆ (ระบุ).....

10. ในรอบปีการผลิตที่แล้ว ท่านมีรายได้จากการทำการเกษตรอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

10.1 รายได้จากการทำนา

- ต่ำกว่า 50,000 บาท   50,001 – 100,000 บาท
 100,001 – 150,000 บาท   มากกว่า 150,000 บาท

10.2 รายได้จากการทำไร่/ทำสวน

- ต่ำกว่า 50,000 บาท   50,001 – 100,000 บาท
 100,001 – 150,000 บาท   มากกว่า 150,000 บาท

10.3 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์

- ต่ำกว่า 50,000 บาท   50,001 – 100,000 บาท
 100,001 – 150,000 บาท   มากกว่า 150,000 บาท

11. ในรอบปีการผลิตที่แล้วท่านมีรายได้อื่น ๆ อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

11.1 รายได้จากการรับจ้าง

- ต่ำกว่า 20,000 บาท   20,001 – 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท

11.2 รายได้จากการประกอบอาชีพเสริม

- ต่ำกว่า 20,000 บาท   20,001 – 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท

11.3 รายได้จากบุตร-หลานส่งมาให้

- ต่ำกว่า 20,000 บาท   20,001 – 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท

11.4 รายได้จาก การให้เช่าที่ดิน

- ต่ำกว่า 20,000 บาท   20,001 – 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท

11.5 รายได้อื่น ๆ (ระบุ).....

- ต่ำกว่า 20,000 บาท   20,001 – 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท

12. ในรอบปีการผลิตที่แล้ว รายจ่ายจากการทำการเกษตร (ประกอบอาชีพ) ไร่บ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

12.1 รายจ่ายจากการทำนา

- ต่ำกว่า 50,000 บาท   50,001 – 100,000 บาท

- 100,001 – 150,000 บาท   มากกว่า 150,000 บาท

12.2 รายจ่ายจากการทำไร่/ทำสวน

- ต่ำกว่า 50,000 บาท   50,001 – 100,000 บาท

- 100,001 – 150,000 บาท   มากกว่า 150,000 บาท

12.3 รายจ่ายจากการเลี้ยงสัตว์

- ต่ำกว่า 50,000 บาท   50,001 – 100,000 บาท

- 100,001 – 150,000 บาท   มากกว่า 150,000 บาท

13. ในรอบปีการผลิตที่แล้วท่านมีรายจ่ายอื่น ๆ ไร่บ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

13.1 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

- ต่ำกว่า 20,000 บาท   20,001 – 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท

13.2 ค่ารักษาพยาบาล

- ต่ำกว่า 5,000 บาท   5,001 – 10,000 บาท   มากกว่า 10,000 บาท

13.3 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา.....

- ต่ำกว่า 10,000 บาท   10,001 – 20,000 บาท   มากกว่า 20,000 บาท

13.4 ค่าทำบุญ/บริจาค/การกุศลอื่น ๆ.....

- ต่ำกว่า 3,000 บาท   3,001 – 5,000 บาท   มากกว่า 5,000 บาท

13.5 ค่าชำระคืนเงินกู้แหล่งอื่น แยกเป็น

- หนี้ ธ.ก.ส.   จำนวน.....บาท

- หนี้กองทุนหมู่บ้าน   จำนวน.....บาท

- หนี้นายทุน   จำนวน.....บาท

- หนี้อื่น ๆ (ระบุ).....จำนวน.....บาท

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการใช้เงินกู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์ของเงินกู้

14. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านกู้ยืมเงินสหกรณ์ประเภทใดบ้าง เพื่อวัตถุประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

14.1 เงินกู้ระยะสั้น จำนวน..... บาท วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อไร

ค่าใช้จ่ายในการเกษตร เช่น ค่าพันธุ์ข้าว ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูและโรคพืช วัสดุการเกษตรอื่นๆ

ซื้อปศุสัตว์ หรือสัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขาย ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น

อื่นๆ (ระบุ).....

14.2 เงินกู้ระยะปานกลาง จำนวน..... บาท วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อไร

ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร ปรับปรุงบ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ

ซื้อเครื่องจักรกล เครื่องสูบน้ำ สัตว์ใช้งาน ซื้อที่ดิน บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน

ลงทุนเลี้ยงปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ ทำสวน

ทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ อื่นๆ

(ระบุ).....

ภาระหนี้สิน

15. ปัจจุบันท่านมีต้นเงินกู้ยังมีหนี้อยู่กับสหกรณ์ จำนวนเท่าใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

15.1 หนี้เงินกู้ระยะสั้น

ปลอดหนี้ 1-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท

100,001-150,000 บาท 150,001-200,000 บาท 200,001-250,000 บาท

250,001 - 300,000 บาท เกินกว่า 300,000 บาท

15.2 หนี้เงินกู้ระยะปานกลาง

ปลอดหนี้ 1-50,000 บาท 50,001-100,000 บาท

100,001-150,000 บาท 150,001-200,000 บาท 200,001-250,000 บาท

250,001 - 300,000 บาท เกินกว่า 300,000 บาท

16. สถานภาพการเป็นหนี้ของท่าน

16.1 หนี้ปกติ สาเหตุที่ทำให้ท่านสามารถชำระหนี้ได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
- กู้เงินจากที่อื่นมาชำระ
- บุตรหลานส่งเงินมาให้ชำระหนี้
- อื่น ๆ (ระบุ).....

16.2 หนี้ค้างชำระ สาเหตุที่ทำให้ท่านมีหนี้ค้างชำระ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประสบภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ศัตรูพืชหรือโรคพืชระบาด
- ราคาผลิตผลตกต่ำ ขายไม่ได้ราคา
- นำเงินกู้ไปชำระคืนเจ้าหนี้รายอื่นก่อน
- นำเงินกู้ไปใช้ด้านอื่น เช่น ซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ค่าการศึกษาบุตร จัดงาน

บวช งานแต่งงาน

- อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

17. ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคในการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกอะไรบ้าง

17.1.....

.....

17.2.....

.....

17.3.....

.....

18. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

18.1.....

.....

18.2.....

.....

18.3.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวพิมพ์ทิพย์ จันทร์ดี
วัน เดือน ปีเกิด	19 เมษายน 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม
สถานที่ทำงาน	กรมส่งเสริมสหกรณ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์

